
RAISION KAUPUNGIN VIHERALUEET

1969 -2014

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö
Maisemasuunnittelun koulutusohjelma
Lepaa, kevät 2015

Auli-Maarit Meriläinen

LEPAA

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma

Tekijä

Auli-Maarit Meriläinen

Vuosi 2015

Työn nimi

Raision kaupungin viheralueet 1969 -2014

TIIVISTELMÄ

Tämän työn tavoitteena on selvittää mitä muutoksia kaupunkiympäristössä ja sen maisemakuvassa voidaan saada aikaan 45 vuoden aikana. Raision ympäristö oli vielä 1970-luvun alussa pääosin peltomaisemaa voimakkaan maataloutensa vaikutuksesta. Tästä lähtökohdasta viheralueiden kehitys lähti liikkeelle ja käsittää tänään 62 ha rakennettuja puistoja ja muita viheralueita.

Raision kaupungilla on vahva imago risteyksenä ja yleensä Raisiosta tuodaan esille kaupan ja teollisuuden suuri merkitys alueelle. Työn tavoitteena on muuttaa myös mielikuvaa kovista arvoista pehmeämpään suuntaan. Raisio on vihreä kaupunki, jossa panostetaan viihtyvyyteen ja pikkuhiljaa enemmän ympäristön monimuotoisuuteen. Lauhkean ilmaston lb kasvuyöhyke mahdollistaa erikoisempien kasvien käytön ja merkkejä kaupunkiarboretumista on jo havaittavissa.

Tutkimusmenetelminä on käyty läpi kaupungin arkiston asiakirjoja ja viheralueiden muistiinpanoja sekä haastateltu asianosaisia. Viitekehyksenä on Raision kaupungin kehittyminen vuosien 1960 - 2010 välillä. Valokuvia on etsitty monelta eri taholta, ja lisäksi on käytetty viime vuosina otettuja kuvia kaupungin viheraluekohteista. Sivutuotteena syntyi 108 - sivuinen kuvakirja, Vihreä Raisio, joka näyttää kuvin mitä Raision kaupungin viheralueet ovat tänään.

Tutkimuksessa selvisi, että monet tahot mm. maatalous, teollisuus, liikenne, asukkaat, kauppa ja henkilöstö vaikuttivat välillisesti tai välittömästi Raision viheralueiden kehittymiseen. Nopea kehitys oli monen asian summa ja tänään saavutetuista tuloksista voi jo nauttia. Raision ympäristöstä löytyy erilaisia puistoja, hoidettuja puistometsiä, monipuolisia leikkikenttiä, katuviheralueita ja kauniita maisemakohteita. Suunnitelmallinen eteneminen niin kaavoituskuin viheraluesuunnittelussa, töiden organisointi, asukkaiden aktivointi ja kaupungin viihtyisyyden lisääminen takaa, että Raisio säilyy tulevaisuudessakin mielenkiintoisena ja elinvoimaisena asuinympäristönä.

Avainsanat viheralueiden kehitys, Raision puistot, kaupunkiarboretum

Sivut

62s. + liitteet 4s.

Unit
Name of degree programme
Option

Author	Auli-Maarit Meriläinen	Year 2015
Subject of Bachelor's thesis	Green spaces of Raisio city 1969-2014	

ABSTRACT

The objective of this thesis was to study what changes in the urban environment and landscape can be achieved during 45 years. Raisio's environment was still in the early 1970s mainly field landscape because of the strong impact from agriculture. From this standpoint the development of green areas commenced and today comprises of 62 ha built parks and other green spaces.

Raisio city has a strong image as a crossroads and usually highlights the commercial and industrial importance of the area. The aim of this study was also to change the image from hard to softer values. Raisio is a green city, where the focus is on comfort and the gradual development of environmental diversity. The temperate climate 1b growth zone allows the use of special plants. The signs of a city arboretum are already noticeable.

The research has been completed by studying the city archive documents, as well as notes about the green spaces and by interviewing the people concerned. The frame of reference is the city of Raisio's evolution over the years between 1960 -2010. Photographs have been sought and found from many different sources, and there are also photos of green space objects which are taken during recent years. As a byproduct of this study a 108 page photobook, Vihreä Raisio (Green Raisio) was completed, which displays pictures of Raisio's green spaces of today.

The study found that the influences from many sources, among others agriculture, industry, transport, residents, trade and staff have contributed directly or indirectly to the development of Raisio's green spaces. The rapid development has been the sum of many factors and we can today already enjoy the results obtained. Raisio's surroundings contain a variety of parks, groomed park forests, diverse playgrounds, street greenery and beautiful landscape items. The systematic progress of the zoning as well as green space planning, work organizing, the activation of the inhabitants and increasing the comfort of the city ensures that Raisio will continue to remain an interesting and vibrant living environment.

Keywords green space development, Raisio's parks, city arboretum
Pages 62 p.; appendices 4 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	RAISION KEHITTYMINEN	2
2.1.	Raision maiseman rakenne	2
2.2.	Asukasluvun ja kaupungin henkilöstön kehitys	3
2.3.	Teollisuus	4
2.4.	Kauppa.....	5
2.5.	Liikenne	6
2.6.	Koulutus	7
2.7.	Raision seurakunta.....	7
3	RAISION VIHERALUEIDEN KEHITTYMINEN	8
3.1.	1970-luku.....	8
3.1.1.	Viheralueet yleiskaavassa	9
3.1.2.	Ensimmäinen puutarhuri	10
3.1.3.	Yleis-Eurooppalainen luonnonsuojeluvuosi 1970	10
3.1.4.	Puistoja.....	11
3.1.5.	Liikenneviheralueita.....	12
3.1.6.	Metsien hoito.....	14
3.1.7.	Yleistä 70-luvulta	14
3.2.	1980-luku.....	15
3.3.	1990-luku.....	16
3.4.	2000-luku.....	17
4	RAISION VIHERALUEET VUONNA 2014.....	19
4.1.	Alppiruusu puisto	20
4.2.	Järvenojanpuisto ja Rauhalanpuisto	22
4.3.	Karmelinpuisto	24
4.4.	Kerrolanpuisto	28
4.5.	Keskuspuisto.....	29
4.6.	Kuntokeidas	33
4.7.	Laamanninpuisto	34
4.8.	Lampuodinpuisto	36
4.9.	Lumparlanpuisto	37
4.10.	Nuorikkalan puistot ja Sänkipellonpuisto.....	39
4.11.	Peltomiehenpuisto ja Vetikonpuisto	40
4.12.	Raision tien ja hautausmaan välinen alue	41
4.13.	Siirinpuisto	44
4.14.	Vaisaarenpuisto	45
4.15.	Väärinpuisto	46
4.16.	Ylhäistenpuisto ja Ylhäisten metsäpuutarha.....	47
4.17.	Ystävyydenpuisto	49

4.18. Liikenneviheralueet	51
4.18.1. Puukujanteet	51
4.18.2. Liikenneympyrät	51
4.18.3. Kuninkojankaari	53
5 TUTKIMUSMENETELMÄT JA –AINEISTO	54
6 TULOSTEN ANALYYSI	55
6.1. Maatalous	55
6.2. Liikenne, teollisuus ja kauppa	55
6.3. Yksin vai yhdessä	56
6.4. Kotiseuturakkaus	56
6.5. Asukkaiden osallistuminen	56
6.6. Avainhenkilöt	57
6.7. Viheralueiden merkitys	57
6.8. Venesatama	58
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	59
7.1. Kasvillisuus	59
7.2. Kukkiva kaupunki	60
7.3. Maiseman hoito	60
8 KEHITYSTARPEET	62
LÄHTEET	63
LIITTEET	66

Liite 1. 9.1. Kasvuvyöhykkeet Suomessa

Liite 2. 9.2. Viheralueiden hoitoluokitus, rakennetut viheralueet

Liite 3. 9.3. Väärtinpuiston kasviluettelo

1 JOHDANTO

Ensimmäisiä mainintoja Raisiosta löytyy jo 1200-luvulta, kauppalaksi Raisio muuttui vuonna 1966 ja kaupungiksi 1974. Raision viheralueet ovat suhteellisen nuoria, ne aloittavat historiansa vuonna 1969, jolloin ensimmäinen puutarhuri palkattiin kauppalaan. Kaupunkia ympäröivät alueet olivat pääasiassa peltomaita, joita alettiin vihertää tehokkaasti mm. jakamalla noin 15 vuoden aikana asukkaille taimia istutettavaksi taloyhtiöiden pihalle ja yleisille alueille. Asutuksen leviämisen myötä myös julkisten rakennusten pihat, leikkipaikat, urheilualueet, katuviheralueet ja metsien hoitotoimet laajensivat hoidettavat alueet 30 vuodessa räjähdysmäisesti. Työntekijöitä oli parhaimmillaan yli 40 ja rahaa oli runsaasti käytettävissä, jopa yli sen mitä määrärahaa pyydettiin. 'Rahaisa Raisio' ei ollut vain lentävä lause, vaan sen myötä toteutettiin perusta sille puistojen kaupungille, mitä Raisio tänä päivänä on.

Varsinais-Suomessa, meren rannalla, sijaitseva Raisio on kooltaan 50 neliökilometriä ja asukkaita on 25 000. Nykyään kaupunki on vilkas kauppapaikka jossa on yli 1700 yritystä.

Tämän tutkimuksen tarkoitus on selvittää kuinka Raision viheralueet ovat kehittyneet ja mikä mahdollisti peltomaisemien muuttumisen vilkkaaksi kaupunkiympäristöksi. Monilla paikkakunnilla on pitkä historia ja viheralueet ovat muotoutuneet pitkän ajan kuluessa. Vaikka Raision historia onkin alkanut jo 1200-luvulta, alkoi viheralueiden kehittäminen vasta vuonna 1969 käytännöllisesti katsoen nollasta. Lyhyessä ajassa viheralueet ovat laajentuneet, käsittäen vuonna 2014 62 ha hoidettuja alueita. Laskelmassa ei ole huomioitu kiinteistöjen pihvoja.

Raision kaupunki tunnetaan vilkkaana liikenteen, teollisuuden ja kaupan keskuksena. Tutkimuksen toisena tavoitteena on muuttaa mielikuvaa kovista arvoista pehmeämpään suuntaan. Viheralueet ovat tärkeä osa kaupungin viihteyssyyttä ja niillä pyritään luomaan miellyttävämpää asumisympäristöä. Tutkimuksen yhteydessä tuli esille, että tietoisuus Raision viheralueiden olemassaolosta oli puutteellista useimmille ihmisistä. Tiedottaminen on olennainen osa myös viheralueiden tunnetuksi tekemisessä ja mielikuvien muokkaamisessa.

2 RAISION KEHITTYMINEN

2.1. Raision maiseman rakenne

Raision alue oli vielä 3000 vuotta sitten veden peitossa, vain muutamat korkeimmat kalliot nousivat esiin merestä. Noin 1000 vuotta sitten maa oli kohonnut siten, että nykyinen viiden metrin korkeuskäyrä muodosti rantaviivan. Pikkuhiljaa maa otettiin viljelykäyttöön, minkä vaikutuksesta alueen maisema on ollut 1950-luvulle saakka peltomaisemaa. (Uusitalo, K. 1989. 4.)

Kallioperä muovaa kaupungin maisemaa merkittävästi. Korkeat kalliot ovat avokallioita ja laaksot ovat paksujen savikerrosten peitossa. Voimakkaat kalliorinteet leimaavat maisemakuvaa. Ne esiintyvät myös yksittäisinä kukkuloina tai kukkulasarjoina. Maaperä viettää etelään ja maiseman muodostavat kallioiden ohella joki- ja purolaaksot. (Uusitalo, K. 1989.)

Ilmasto rannikkoalueella on lauhkeaa, terminen kasvukausi on pitkä ja kasvukauden tehoisan lämpötilan summa on suuri. Alue kuuluu 1b kasvuvyöhykkeeseen, joten se mahdollistaa vaateliaimpienkin kasvien viljelyn. (Uusitalo, K., 1989. 4-26.)

Tulevaisuudessa on odotettavissa vieläkin lauhkeammat olosuhteet, 30 - 50 vuoden kuluttua kasvukauden lämpösumma on sama kuin Pohjois-Saksan ilmasto 1980-luvulla. (Tahvonen, R., 2014.)

Kuva 1. Raision keskustaa 1960 -luvulla. (Esa Salmisen kuvakokoelma)

2.2. Asukasluvun ja kaupungin henkilöstön kehitys

Raisiossa oli 1950-luvun alussa noin 5000 asukasta. Tuolloin paikkakunta oli täysin maalaispitäjä, jossa maanviljely oli pääelinkeinona. (kuva 1) Väkiluku lähti nopeasti kasvuun, 1974 Raisiossa oli jo 15000 asukasta, nykyään asukkaita on noin 25000. Keonpellon seitsemän kerroksiset kerrostalot rakennettiin vuonna 1960-61, (kuva 2) Vaisaaren, Tasalankatujen ja Lumparlan kerrostaloalueet 70-80-luvuilla. 2000-luvulla kerrostalorakentaminen on keskitynyt keskustan alueelle, jossa palvelut ovat lähellä. Ympäröiviin kaupunginosiin on rakennettu laajoja omakotitaloalueita. (Koivisto, Viertola, esitelmä 12.8.2014)

Kaavio 1. Raision väestönkehitys vuosina 1960 -2010.

Raision kunnansihteeriksi tuli, vuonna 1956, Utsjoelta kotoisin oleva Samuel (Samuli) Porsanger. Vuonna 1925 syntynyt Porsanger oli kokenut nuorena poikana sodan kauhut ja koettelemukset, mutta itse opiskellen hän päätyi Yhteiskunnalliseen korkeakouluun Helsinkiin. Kunnallistutkinnon hän suoritti vuonna 1952, jonka jälkeen hän toimi Siikajoella ja Kontiolahdella. Hänen tullessa Raisioon, kunnan voimakas kasvu oli juuri alkanut. Niin työsarka kuin nimitykset muuttuivat vauhdikkaasti, kunnanjohtaja hänestä tuli 1960, kauppalan johtaja 1966 ja kaupunginjohtaja 1974. Viheralueiden asioita käsiteltäessä Porsangerin tuttu lausahdus puutarhurille oli *‘Antakaa Liitolalle rahaa että hän saa kätensä käymään.’* (Liitola 2014) Leppoisa, mutta määrätietoinen johtaja, vei Raision kasvun vuodet menestyksekkäästi eteenpäin jääden eläkkeelle vuonna 1988. (Saari 2010.) Porsangerin jälkeen kaupunginjohtajana jatkoi Kiskosta kotoisin oleva Rauno Saari ja hänen jälkeensä nurmekselainen Kari Karjalainen 1995-2010. Karjalaisen jälkeen työtä on jatkanut Pieksämäeltä kotoisin oleva Ari Korhonen.

Kasvun myötä myös kunnan työntekijöiden määrä lisääntyi, 1965 henkilöstöä oli 150, kymmenen vuotta myöhemmin 650 henkilöä ja 1980-luvun alussa jo 1000. Nykyään kaupunki työllistää 1300 henkilöä.

Kuva 2. Kunnantalo ja Keonpellon kerrostalot 1960-luvulla (Esa Salmisen kuvakokoelma)

2.3. Teollisuus

Avainasemassa nopeaan kasvuun oli Raision Tehtaat, jonka perustivat vuonna 1942 Lounais-Suomen maanviljelijät. Tuolloin viljamylllyn nimenä oli Oy Vehnä Ab. Tänä päivänä Raisio oyj valmistaa elintarvikkeita ja eläinten rehuja toimien maailmanlaajuisesti. (Raisio (yritys) Wikipedia, 2015)

Naantalın puolella oleva Nesteen jalostamo on työllistänyt merkittävästi Raision asukkaita koko toimintansa ajan. Se on jopa horjuttanut Raision itsenäisyyttä aikana, jolloin Neste etsi toimipaikkaa jalostamolleen. Yritys tarvitsi toimintaansa paljon vettä, jota ei Naantali eikä myöskään Raisio pystynyt toimitamaan riittävästi. Niinpä Neste kääntyi Turun puoleen, joka olisi taannut riittävän vedensaannin. Tilanteen seurauksen perustettiin Raisio-Naantalın Vesi-johtolaitoksen Kuntainliitto, jolla ongelma ratkaistiin ja samalla estettiin Turun pakkoliitossuunnitelmat. (Koivisto, Viertola, esitelmä 12.8.2014)

Raisiolaiset Terhon veljekset kehittivät ja patentoivat vuonna 1947 merkittävän innovaation, kuorma-autojen vaihtolavan. Aluksi yritys toimi Naantalissa, josta se vuonna 1961 siirtyi Raisioon. Kehitystyö eteni ja vuonna 1956 syntyi ainutlaatuinen hydraulinen vaihtolavalaite, joka palkittiin useilla kansainvälisillä

kunniakirjoilla ja mitaleilla. Autolava Oy:n menestystarina jatkui monen vaiheen kautta ja nykyään se on Cargotec Oyj pörssi-yhtiö. (Koneporssi.com 2014)

Nikolai Kallio perusti vuonna 1918 konepajan, josta on kasvanut maailman johtava yksiteräisten pyörösahojen kehittäjä ja valmistaja. Kallion Konepaja Oy toimii Raisiossa Konsan teollisuusalueella. (Kallion Konepaja Oy, 2015) Toinen merkittävä metallialan yritys Raisiossa on Konepaja Häkkinen – konserni. Se on perustettu vuonna 1980 ja toimii Suomessa neljällä paikkakunnalla. Yritys valmistaa suuria ja vaativia metallikappaleita, joita viedään jopa Kiinaan asti. (Konepaja Häkkinen Oy 2015)

Haunisten teollisuusalueella toimii vuonna 1976 perustettu Kaukora Oy, joka on johtavia LVIS-alan laitevalmistajia Suomessa. Yrityksen tuotannosta kolmasosa menee vientiin. (Kaukora Oy 2015)

Metallialan yritysten lisäksi Raisiossa toimii julkisten tilojen erikoiskalusteita ja – sisustuksia valmistava Raision Puusepät Oy. Kuninkojan teollisuusalueella toimivan yrityksen työkohteita ovat olleet mm. Helsingin musiikkitalo ja Ruotsin valtiopäivien istuntosali. (Koivisto, Viertola, esitelmä 12.8.2014)

Leikkikaluja, lahja- ja taloustavaroita sekä tekstiilejä valmistava Martinex on toiminut Raisiossa jo vuodesta 1986 lähtien. Muumituotteet ja Afrikan tähtilautapeli ovat monille tuttuja tuotteita. Yritys vie tuotteita muihin Pohjoismaihin sekä Englantiin ja Japaniin. (Martinex 2015.)

2.4. Kauppa

Pikkukaupat palvelivat Raisiossa vielä 1950- ja 60-luvulla, mutta Kerttulan liikekeskuksen valmistuttua 70-luvulla niiden toiminta kävi kannattamattomaksi. Sokos aloitti toimintansa vuonna 1973 ja Centrum paria vuotta myöhemmin. 1970-luvun alussa Tasalan alue oli vielä viljelysmaata, jonne alettiin rakentaa 80-luvulla liikekeskusta. Anttilan tavaratalo avasi ovensa 1981 ja lopetti toimintansa 20 vuotta myöhemmin. Tasalan alueen (kuva 3) kaupankäynti hiljeni kun Varsinais-Suomen suurin kauppakeskus, Mylly, avasi lähes 100 liikettä Haunisiin, ohikulkutien varteen. Kauppakeskus työllistää noin 900 työntekijää ja on houkutellut alueelle myös muita liikkeitä. Bauhaus aloitti toimintansa vuonna 2003 ja Ikea viisi vuotta myöhemmin. Myös auto-kauppojen keskittymä on sijoittunut Haunisten teollisuusalueelle. Vuosi vuodelta ohikulkutien varteen on kerääntynyt lukuisa määrä erilaisia tavarataloja ja yrityksiä. (Koivisto, Viertola, esitelmä 12.8.2014)

Kuva 3. Tasalan betonibunkkerit kukkivat. (Auli-Maarit Meriläinen)

2.5. Liikenne

Turun ja Uudenkaupungin välinen rautatie kulkee Raision kautta. Rata oli ehdoton edellytys sille, että Oy Vehnä Ab perusti toimipisteensä Raisioon. Vielä 1960-luvulla junaliikenne oli vilkasta, mutta linja-autojen alkaessa liikennöidä Turun ja Naantalin välillä, paikallisjunien käyttö väheni merkittävästi. Nykyään Turku-Uusikaupunki radalla on tavaraliikennettä ja edelleenkin Raisio Oyj on radan suurimpia työllistäjiä. (Koivisto, Viertola, esitelmä 12.8.2014)

Maantieyhteyksiä on joka suuntaan, joten hyvät kulkuyhteydet ovat vaikuttaneet osaltaan Raision nopeaan kasvuun. Risteykset olivan maankuuluja vaarallisuudestaan kunnes Nesteentielle tehtiin 70-luvulla uudet kaistajärjestelyt ja Raumantien ja Ohikulkutien risteykseen rakennettiin eritasoristeys.

Liikennejärjestelyjä tehtiin myös keskustan alueella, kun kolmen kuolemaan johtaneen onnettomuuden jälkeen rakennettiin jalankulkijoita varten sillat. Kevyelle liikenteelle rakennettiin myös alikulkutunneleita. Raisio saavutti kyseenalaista mainetta silloistaan ja mielikuva niistä kuluu hitaasti ihmisten mielistä. 2000-luvun alussa keskustan ilme muuttui täysin, kun vanha liikekeskus ja kävelysillat purettiin. Jäljellä on ainostaan osa Keonsiltaa, joka johtaa kaupungintalolta keskustaan. Nykyään liikennevalot ja alikulkutunnelit varmistavat Nesteentien turvallisen ylityksen. (Koivisto, Viertola, esitelmä 12.8.2014) Naantalin sataman, Nesteen oljynjalostamon, E18 ja E8 teiden

Raision kaupungin viheralueet

liikenne tuo Raision keskustan alueelle valtavan liikennemäärän, joka enustetaan vielä lisääntyvän tulevaisuudessa. Liikenteen sujuvuuden varmistamiseksi Nesteentielle kaavaillaan tunnelia, joka rauhoittaisi keskustan liikennettä merkittävästi. (Ely-keskus 2015)

Raision merenrantaviiva lyheni huomattavasti, kun vuoden 1967 alussa Turku liitti Pernon-Upalingon 144 ha alueen maihinsa. Alueelle rakennettiin 1974 Pernon telakka, joka on ympäristön merkittävä työllistäjä. (Koivisto, Viertola, esitelmä 12.8.2014) Hahdenniemessä on Varsinais-Suomen suurin venesatama, jossa on 700 laituripaikkaa ja 400 veneiden talvisäilytyspaikkaa. Lisäksi satamassa on yrityksiä, jotka tarjoavat veneiden säilytystä niin sisä- kuin ulkotiloissa. (Raision kaupunki, 2015)

2.6. Koulutus

Raisiossa on yhdeksän alakoulua ja maamme suurimpiin lukeutuva 950 oppilaan Vaisaaren yläaste, sekä 400 oppilaan yleislukio. Raision seudun koulutuskuntayhtymän oppilaitokset (RASEKO) käsittää Raision ammattiopiston, kauppaopiston sekä aikuiskoulutuskeskus Timalin. (Koivisto, Viertola, esitelmä 12.8.2014)

2.7. Raision seurakunta

Pyhän Martin kirkko sijaitsee Raision keskustassa kaupungintalon vieressä. Kirkon ympärille levittäytyvät hautausmaat, vanhimmat lähimpänä kirkkoa ja uusimmat Kirkkotien varrella Ikirauhan kalliolla. Vanhin osa on rakennettu talojen ja kylien talkootyönä vaihteittain. Talkoolaiset ajoivat hiekkaa, rakensivat aitoja ja istuttivat puita, suurimmat ja vanhimmat puut sijaitsevatkin juuri tällä alueella. Väkiluvun kasvun myötä myös hautausmaalla on ollut tarve laajentua. Ensimmäinen laajennus tehtiin 50-luvulla, toinen 1962 ja kolmas kolmetoista vuotta myöhemmin. Viimeinen laajennus valmistui syksyllä 2004. Kaikkiaan Raision hautausmaalla on arkkuhautoja yhteensä 4867 sekä uurnahautoja 9851 kpl. Kirkkauden Kappelissa, joka valmistui 1992, on mahdollisuus haudata tuhka rehevään murattikasvustoon, uurnan kanssa tai ilman uurnaa. (kuva 4) (Raision seurakunta 2015)

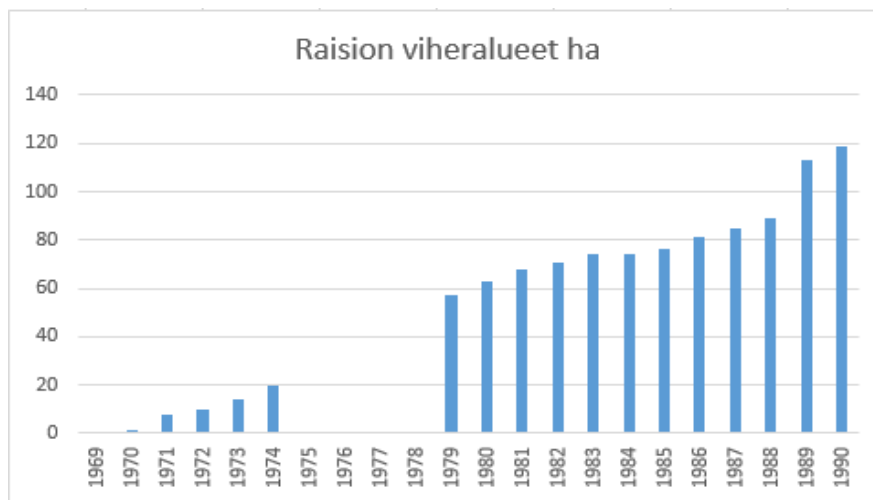

Kuva 4. Kirkkauden Kappelin murattikasvustoa. (Auli-Maarit Meriläinen)

3 RAISION VIHERALUEIDEN KEHITTYMINEN

3.1. 1970-luku

Kaavio 2. Raision viheralueiden kehitys 1970 -1990. Vuosien 1975 -1978 tiedot puuttuvat. (Kunnalliskertomukset 1969 -1990.)

3.1.1. Viheralueet yleiskaavassa

Raision toiminnallista asemaa pohdittiin jo vuoden 1967 yleiskaavassa, jolloin mottona olivat vaihtoehdot keskeiskaupungin esikaupunkialueena tai keskuhierarkian seutukuntakeskuksena. Ensimmäisen vaihtoehdon keskeiskaupunki olisi Turku, jolloin palvelut hoidettaisiin pääosin sieltä käsin. Selvityksen mukaan se johtaisi Raision ja ympäristöalueiden jäsentymättömään asuntomaasaan, jossa palvelujen saatavuus olisi vaikeata tai jopa mahdotonta. Toisena vaihtoehtona esitettiin hajakeskitettyä rakennetta, jolloin Raision kauppialalla olisi erinomaiset edellytykset liikenneverkon ja etäisyyksien suhteen kehittyä kaupunkiseudun korkeimman luokan alakeskukseksi. Seutukuntakeskuksen muodostaisivat Raision lisäksi Naantalin, Maskun ja Nousiaisten alueet. (Narjus, Ins.tsto Koskela & Lehvonen, 1967. 8-9) Toisen vaihtoehdon esityksen mukaisesti Raisiosta on kehittynyt elinvoimainen asutuskeskus ja seutukunnan vilkkain kauppakeskus hyvien liikenneyhteyksien varten.

Vuoden 1967 yleiskaavassa ei ollut mitään mainintaa viheralueiden kehittämisestä, vaikka sen suunnittelu ulottui vuoteen 1990, osaltaan jopa vuoteen 2000 saakka.

Vuoden 1975 -1990 yleiskaavasuunnittelun tärkeimpinä tehtävinä mainitaan vapaa-aika- ja viheralueiden riittävä varaaminen. Puistot ja niihin liittyvät isommat puistoalueet toteutetaan yhtenäisiksi vapaa-aika- ja virkistysvyöhykkeiksi, joihin vapaa-ajan laitokset, urheilupuistot ja leikkialueet liittyvät. Maisemasuunnitteluun kiinnitetään huomiota asunto- ja teollisuusalueita suunniteltaessa. Keskeisenä suunnittelun lähtökohtana vapaa-aika- ja virkistysalueet ovat jäsentämässä ja kaunistamassa kaupunkia ollen myös toiminnallisena tekijänä. Edellä mainitut alueet muodostavat virkistysaluejärjestelmän, joka muodostuu piha-korttelipuisto-keskuspisto, suuret vapaa-aika-alueet ja luonnonalueet -ketjuista. Niitä yhdistävät viherväylät, jotka toimivat myös ilman puhdistajana. (Raision yleiskaava 1975 -1990. 1976.29.)

Vuoden 2000 yleiskaavassa viheralueista mainitaan Raisionjokilaakson ulkoilureitistö, jota tulee kehittää virkistystoimintaa varten. Alueelle tehdään ensisijaisesti maisemanhoidollisia toimenpiteitä. Rakentamiseen käytettävät alueet rajataan selvästi ja jokilaakson tilakeskuksista kehitetään virkistystoimintaa palvelevia keskuksia. Raisionlahti, valtakunnallisesti merkittävä rauhoitettu lintuvesialue hoidetaan niittämällä ruovikkoa. Krookilan kotiseutukeskusta kehitetään edelleen matkailukäyttöön. Kesäuimapaikan puuttuminen kaupungin alueelta on suuri puute ja sen ratkaisemiseksi etsitään edelleen vaihtoehtoa. (Raision yleiskaava 2000. 33.)

Vuoden 2020 yleiskaavassa viheralueista mainitaan vain kehitettävät ulkoilureitistöt. (Raision kaupunginvaltuusto, Raision yleiskaava 2020. 2004.)

3.1.2. Ensimmäinen puutarhuri

Raision tekninen lautakunta päätti palkata 1.5.1969 puutarhuri Pertti Liitolan Raision kauppalaan puistotyönjohtajaksi. Naantalin Rymättylästä kotoisin oleva Liitola oli puutarhaharjoittelijana ennen opiskelua useammalla taimistolla, Kultarannassa sekä Malmön kaupungilla. Vuosina 1957-58 hän kävi kaksivuotisen puutarhakoulun Kupittaaan Trädgårdmestarskolanissa, jossa hän toimi koulutuksensa jälkeen 12 vuotta käytännön työn opettajana.

Raisio oli 1970-luvulla tunnettu rahaisana pitäjänä hyvien yritysten ansiosta. Vastaanotto oli hyvä ensimmäisellä puistotyönjohtajalla ja rahaa oli käytettävissä ensimmäiset 15 vuotta enemmän kuin kustannusarvioissa oli laskettu. Liitolan aloittaessa työnsä koulujen pihoja ja kauppalantalon pihaa hoiti kaksi työntekijää ja puistokalusteena oli yksi penkki. (Liitola, haastattelu 4.2.2014)

Alueet kasvoivat nopeasti kiinteistöjen ja koulujen lisääntyessä. Ympärillä olevat maanviljelijät myivät mielellään maitaan silloiselle kauppalalle ja myöhemmin kaupungille (1974). Leikkikentät lisääntyivät asutuksen myötä ja vuoteen 1994 mennessä niitä oli 46 kpl. Liitolan työhön kuului myös kaatopaikan rakentaminen ja hoito, Turun seudun suurin venesatama 700 venepaikkoineen sekä 2500 ha kaupungin omistamien metsien hoito. Hän toimi liikuntalautakunnassa ja näinollen sai hoitoonsa talvi- ja kesäliikuntapaikat, kuten jääkiekkokaukalot, jääkentät ja tekojääradat. Työhön kuului myös Kerttulan urheilukeskuksen ja tenniskentän sekä yleisurheilukentän rakennuttaminen. Monien työntäyteisten vuosien jälkeen Liitola siirtyi huhtikuussa 1994 eläkkeelle. (Liitola, haastattelu 4.2.2014)

Kunnalliskertomuksessa mainitaan että ensimmäisenä toimintavuonna, 1969, vihertöitä tehtiin kauppalan eri kiinteistöillä, kouluilla, terveystaloilla sekä lastenseimillä istuttamalla koristepuita ja – pensaita sekä kukkaryhmiä, korjattiin laattakäytäviä, tehtiin portaita ja suoritettiin muita viheralueiden hoitotöitä. Uusia hoidettavia nurmikoita tehtiin 2500m². Teiden varsia raivattiin ja keskusta-alueita ja kiinteistöjen pihoja siivottiin. (Kunnalliskertomus 1969.)

3.1.3. Yleis-Eurooppalainen luonnonsuojeluvuosi 1970

Yleis-Eurooppalaisena luonnonsuojeluvuonna, 1970, Raision kauppa osallistui julkisten alueiden, teiden varsien sekä metsien- ja piha-alueiden siivoustöihin. Nuoriso ja koululaiset osallistuivat tapahtumaan keräämällä roskia rakennustoimen huolehtiessa niiden pois kuljetuksesta. Samana vuonna istutettiin myös luonnonsuojeluvuoden puut. Vaisaaren koululle istutettiin Turun Yliopiston Varsinais-Suomen alaisen osakunnan 'Hekka' tammi. Kauppalantalolle istutettiin Raision Seura ry: n ja Raision Rotaryt ry: n kauppalalle lahjoittamat tammet. (Kunnalliskertomus 1970.)

3.1.4. Puistoja

Keskuspuisto oli 70-luvun alussa kokonaisuudessaan peltoa, jonka reunaan rakennettiin neljä kerrostaloa. Alueella on lukuisia luonnontilaisia katajia ja mäntyjä kasvavia kalliosaarekkeitä. (kuva 5) Nykyisen puistoalueen keskellä on kaunis luonnon keto, joka on historiallista muinaismuistoaluetta. (kuva 6)

Kuva 5. Etualalla Keskuspuiston alue 1960-luvulta, jolloin se oli vielä peltoa. (Esa Salmisen kuvakokoelma)

Keskuspuistoa alettiin rakentaa 1970-luvun alussa tekemällä sinne kevyenliikenteen väyliä ja nurmikenttiä yhteensä 1,5 ha. Seuraavana vuonna alueelle istutettiin koristepuita ja –pensaita ja puistoon perustettiin myös leikkikenttä. (Kunnalliskertomus 1970.) Keskuspuiston leikkikenttä aidattiin ja alueelle lisättiin leikkivälineitä. (Kunnalliskertomus 1972.)

Kuva 6. Keskuspuiston ketoalue joulukuun auringossa 2014. (Auli-Maarit Meriläinen)

Ylhäistenpuisto käsittää Sorolaisen-, Särkilahden- ja Ylhäistenkatuja ympäröivät puistoalueet, jotka ovat entisiä pelto- ja kallioalueita. Lumparlan tilan talouskeskus on aikanaan sijainnut Sorolaisenkadun mäkialueen itäpuolella. Alueen pohjoisosassa sijaitsee nykyään Friisilän koulu ja päiväkot. (Eteläisten puistoalueiden yleissuunnitelma 1986.)

Ylhäistenpuiston vuorimännyt istutettiin vuonna 1970. (Liitola, haastattelu 4.2.2014.) Seuraavana vuonna perustettiin pallokenttä, johon saatiin talvella jäädytettyä luistelukenttä. Myös jalankulku- ja laattakäytäviä rakennettiin alueelle n. 1 ha:n verran. Vuonna 1972 puistoa laajennettiin puoli hehtaaria perustamalla erillinen leikkikenttä välineineen. (Kunnalliskertomus 1971-72.)

3.1.5. Liikenneviheralueita

Raisiontien, Hulvelankadun ja Raisionkaaren välisellä alueella on korkeita maaluiskia, jotka ovat luonnontilassa. (kuva 7) Luiskiin istutettiin vuonna 1979 narsissin sipuleita. (Punta, haastattelu 28.2.2014) Ne ovat menestyneet hyvin kuivassa rinteessä ja niitä nousee vielä 40 vuoden jälkeenkin keväisin ihastuttamaan ohikulkijoita.

Kuva 7. Raisiontien maaluiska, taustalla Raision tehtaat. (Raision kaupunginkirjaston kotiseutukokoelma)

Turun rajalta Naantalin rajalle asti kaupunki istutti Raisiontien lehmusrivistöt kolmessa-neljässä eri vaiheessa. (Punta, haastattelu 28.2.2014) Keonpellon kerrostalojen ja Nesteentien väliselle alueelle istutettiin poppeleita. Alkuvaiheessa voimakas tuuli kallisti puita, jonka jälkeen puiden kasvu jatkui vinoon suuntaan. (Liitola, haastattelu 4.2.2014) Vuonna 1972 Nesteentien varteen istutettiin 50 kpl hopeapajuja nykyisen koulukeskuksen ja paloaseman väliselle alueelle. (kuva 8) (Kunnalliskertomus 1972.)

Kuva 8. Nesteentie nykyisen kirjaston kohdalta 1960-luvulla. (Raision kaupunginkirjaston kotiseutukokoelma)

Nesteentien ja Raisiontien risteykseen istutettiin kallionauhuksia, jotka kasvoivat risteysalueella liian korkeiksi ja niistä luovuttiin. Myöhemmin risteykseen istutettiin ryhmäruusuja. (Liitola, haastattelu 4.2.2014.)

Ensimmäisen kerran vuonna 1971 Raision kauppatorille sekä piha- ja puistoalueille istutettiin yksivuotisia ryhmäkukkia n. 3000 tainta. (Kunnalliskertomus 1971.) Myöhemmin betonisia ja puisia kukka-astioita lisättiin. Vuosittain kesäkukkia oli 12000 -13000, (Liitola, haastattelu 4.2.2014.) jopa 16000kpl. (Punta, haastattelu 28.2.2014) (

3.1.6. Metsien hoito

Metsien hoitotyöt ja hakkuut olivat kausiluontoisia välitöitä. Vuosittain sahattiin 1000 -1500 tukkia (Punta, haastattelu 28.2.2014) kauppalan omien työmaiden tarveaineiksi, osa haloista myyntiin ja osa käytettiin omissa kiinteistöissä. (Kunnalliskertomus 1970.)

3.1.7. Yleistä 70-luvulta

Raisio oli 1970-luvulla peltovaltaista aluetta. Vihreyttä haluttiin nopeasti, joten puistoihin ja yleisille alueille istutettiin nopeasti kasvavia puita ja pensaita. Poppelit, Terijoensalavat ja kurtturehtiruusut olivat paljon käytettyjä kasveja viheralueilla. (Liitola, haastattelu 4.2.2014.)

Omalla puuverstaalla vuonna 1971 tehtiin 12 puistonpenkkiä, jotka sijoitettiin puistoalueille. (Kunnalliskertomus 1971.) Roskakoreja ja jätesäiliöitä hankittiin ja asennettiin yleisille puisto- ja piha-alueille. (Kunnalliskertomus 1973.) Puistonpenkkejä oli vuonna 1977 jo 200 kpl. Joka talvi istuinosat maalattiin kirkkaan punaiseksi, siniseksi tai keltaiseksi ja jalat valkoiseksi. Myöhemmin siirryttiin vaaleaan väriin. Kahdesti penkkien varastorakennus paloi, toinen Petäsmäessä ja toinen Nuorikkalassa. (Punta, haastattelu 28.2.2014)

Konehankintoja tehtiin vähitellen, ensimmäisenä vuonna 1972 Belos-traktori ja sähkökäyttöinen pensasleikkuri, seuraavana vuonna Motostandard-puutarhatraktori. (Kunnalliskertomus 1972 -73.)

Istutuksille tarvittava multa tehtiin itse, mm. vesilaitoksen allastyömaalta Haudanisista varastoitiin humusmultaa n. 15000m³ kaupungin tulevia vihertöitä varten. (Kunnalliskertomus 1973.)

Työntekijät kulkivat työkohteeseensa omilla kulkuneuvoilla, yleensä polkupyörillä tai autolla. Lepaan puutarhurikoulun käynyt Olli Punta tuli vuonna 1977 työhön osaa ottavaksi etumieheksi kaupungin puisto-osastolle. Samoihin aikoihin työnjohtajana toimi myös Keijo Kivilahti. (Punta, haastattelu 28.2.2014.)

Kiinteistöjen pihojen rakentaminen ja hoito oli yhdistettynä puistojen ja yleisten alueiden rakentamisen ja ylläpidon kanssa useiden vuosien ajan. 1970-luvulla rakennettiin kiihkeästi ja koulujen kiinteistöjen pihat, urheilu- ja pallokentät, turva-aidat, leikkipaikat ja kaikki kiinteistöihin liittyvät työt työllistivät paljon viheralan ihmisiä. (Kunnalliskertomus 1972-73.) Myöhemmin kiinteistöpuoli eriytyi omaksi yksiköksi ja kaksi työntekijää siirtyi hoitamaan rakennusten piha-alueita. (Punta, haastattelu 28.2.2014.)

3.2. 1980-luku

Puistoja lähdettiin suunnittelemaan 80-luvulla tavoitteellisesti tekemällä yleissuunnitelma Raision puistoalueista. Suunnitelmassa todetaan, että puistot ovat keskeinen osa kaupunkimaisemaa ja muodostavat puitteet asumiselle sekä palvelevat keskeisesti vapaa-ajan tarpeita. Niiden tulee muodostaa sujuvia kevyen liikenteen yhteyksiä eri koulujen, päiväkotien ja ulkoliikuntapaikkojen välillä sekä toimia työmatkojen kulkureittinä. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös eri vuodenaikoina tapahtuva toiminta, joten hiihtoladut ja pulkamäet ovat olennainen osa puistokulttuuria. (Eteläisen puistoalueiden yleissuunnitelma 1986.)

Puistometsien reunavuohykyille tulisi istuttaa jaloja lehtipuita, joilla monipuolistetaan ja rikastetaan alueen kasvustoa. Alkuperäistä metsää ja luonnonmaastoa tulee olla myös hoidettujen puistoalueiden rinnalla. (Eteläisen puistoalueiden yleissuunnitelma 1986.)

Toteutusjärjestys määriteltiin puistojen rakentamiselle kiireellisyyden mukaan joko viiden tai kymmenen vuoden sisällä. (Eteläisen puistoalueiden yleissuunnitelma 1986.)

Kunnalliskertomuksissa ei ole 1980-luvulla mainintaa puistojen ja viheralueiden perustamisesta ja hoidosta. Kentällä kuitenkin tapahtui. Kaatopaikan hoito sekä uuden rakentaminen, jääkiekkokaukalo, jääkentät, Kerttulan urheilukeskuksen rakentaminen juoksuratoineen, kuntorata, metsien hoito, 700 venepaikan venesatama sekä kiinteistöjen pihojen perustaminen ja hoito sekä kaikki puistoalueet kuuluivat kaupunginpuutarhuri Liitolan työkenttään. (Liitola, haastattelu 4.2.2014.)

Tekninen lautakunta sai ensimmäisen esityksen siirtolapuutarhasta vuonna 1977. Kaanaanrantaan, Kivisniemenaukiolle perustettiin 1987 ryhmäpuutarhapalsta-alue, josta kaupungin asukkaat voivat vuokrata tontteja. Tontti on 270-380m² laajuinen ja siihen voi rakentaa 30m² puutarhamajan. Ryhmäpuutarhan asukkaat ovat perustaneet oman yhdistyksen joka toimii aktiivisesti. (Siirtola, 2012.)

Raision kaupungin viheralueet

Vuosien 1985-2000 välillä kasvien hankintaan oli oma määräraha. Niinpä asukkaat saivat ehdottaa yleisille alueille, taloyhtiöiden pihaan tai oman tontin läheisyyteen kaupungin maille istutettavia kohteita. Taimet tilattiin, niistä ilmoitettiin lehdessä ja asukkaille järjestettiin istutustalkoita. (Punta, haastattelu 28.2.2014)

3.3. 1990-luku

Asuntomessut järjestettiin Raision Katteluksessa vuonna 1997. Messualue sijaitsee 5 km keskustasta, noin 18 ha suuruisella alueella. Oheiskohteena olivat luonnonmukainen saaristokylä Merimaskussa ja Nesteen Viheriäisissä oleva 50-luvun peruskorjattu kerrostalo. Messujen teemoja oli mm. luonnonmukainen viherrakentaminen. (Suomen asuntomessut 2015.)

Jo kaavoitusvaiheessa kiinnitettiin huomiota luonnonmukaisuuteen linjaamalla kadut siten, että kallioita tarvitsi räjäyttää mahdollisimman vähän. Kaikessa suunnittelussa pyrittiin säilyttämään luontaista metsänpohjaa. Kangasmetsä harvennettiin poistamalla osa puustoa ja harventamalla aluskasvillisuutta. Räjäytettyjä kalliolohkareita käytettiin paikan päällä kivimuurien rakentamisessa. Metsän reuna-alueille istutettiin tammia ja kosteimmille paikoille tervaleppää. Kasvillisuudeltaan vastaavanlaisesta kangasmetsästä kuorittiin metsänpohjaa, jota käytettiin tienreunan paikkauksissa ja liikennesaarekkeissa. (Tuominen haastattelu 16.3.2014.)

Luonnonkasvien käyttö alkoi Raisiossa asuntomessujen yhteydessä. Kosteikoihin istutettiin keltakurjenmiekkaa ja rentukkaa, kuivemmille alueille kanervaa, variksenmarjaa ja puolukkaa. Joissakin kohteissa maisemointiin käytettiin sammalia, joissa oli luonnonheinämättäitä. Tuoreet kannot maalattiin tummiksi savivedellä. Liikenteen välikaistat kivettiin pääasiassa kenttäkiveyksellä. (Tuominen haastattelu 16.3.2014.) Tonttien ulkopuolelle nurmikkoja perustettiin vain messukentän laidalle (Punta, haastattelu 28.2.2014)

Koulujen ja päiväkotien pihoilla oli kullakin kesäkukille yksi kukkapenkki ja kukkalaatikoita, mutta laman iskiessä 90-luvun alussa niistä luovuttiin. (Punta, haastattelu 28.2.2014.)

Vuoden 1998 kunnalliskertomuksessa todetaan että hoitotaso on edelleen vähän laskenut eikä ensimmäisen hoitoluokan alueita ole. Vain hallintokortteli ja Peltomiehenpuisto ovat toisen, muut alueet korkeintaan kolmannen hoitoluokan tasolla. (Viheralueiden vuosikatsaus 1998.)

Asukkaiden aktiivista omatoimisuutta kehutaan vuoden 1999 raportissa, jolloin katu- ja puistoalueilla asukkaat ovat osallistuneet viimeistelytyöihin. Toiminta on vaatinut arvioitua enemmän määrärahaa, mutta toimintaa pidetään kuitenkin järkevänä ja kannattavana. (Viheralueiden vuosikatsaus 1999.)

Henkilöstö väheni noin seitsemällä työntekijällä edelliseen vuoteen verrattuna mikä näkyi mm. taimitarhan hoitovajeena. (Viheralueiden vuosikatsaus 1999.) Taimisto sijaitsi aluksi Krookilassa, sitten Petäsmäessä ja lopuksi Kemppilässä. Aluksi Kemppilän taimistoa hoidettiin aktiivisesti, mutta myöhemmin taimistonhoitajan puuttuessa alue jäi kasvien välivarastoksi. (Punta, haastattelu 28.2.2014)

3.4. 2000-luku

Suurin rakennuskohde vuonna 2003 oli Vetikonpuisto, jonne rakennettiin käytävät ja nurmikko sekä istutettiin puita ja pensaita. Toinen suuri rakennuskohde oli Keskuspuisto, jonka peruskorjausta jatkettiin rakentamalla korkeatasoisia kiveyksiä ja istutuksia. Puistoon asennettiin myös valaisimet. Myös Kerrolanpuistoa peruskorjattiin ja laajennettiin. Muita kohteita olivat koira-aitauksen rakentaminen Vaisaareen, Kuloisten pulkkamäen rakentaminen ja Metsäaronkadun lammen ruoppaus. (Viheralueiden vuosikatsaus 2003.)

Vuoden 2003 tavoitteissa on määritelty torin hoitoluokka A1-tasolle mihin myös on päästy. Torialue on siivottu vähintään kerran päivässä ja ilkvallan jäljet on korjattu mahdollisimman nopeasti. Vesialtaat ovat olleet jatkuvasti toiminnassa huhtikuun lopusta lokakuun puoliväliin saakka. (Viheralueiden vuosikatsaus 2003.)

Töiden lisääntyessä ja oman henkilökunnan vähetessä Karmelinpuiston hoito, leikkikenttien ruohonleikkaus ja roskakorien tyhjennys ulkoistettiin. Myös metsänhakuuta, risujen keruuta ja torin viikonloppusiivous teetettiin ulkopuolisella urakoitsijalla. (Viheralueiden vuosikatsaus 2004.)

Keskuspuiston leikkikenttä peruskorjattiin sekä mäntyvaltaiseen kalliosarekkeeseen tehtiin ketoalue istuttamalla rinteeseen laikuittain ketokasveja. Lampuodinpuiston istutuksia lisättiin ja valaistus uusittiin. (Viheralueiden vuosikatsaus 2004.)

Lumparanpuiston saneeraus oli vuoden 2004 suurin puistorakennuskohde. Puistoon tehtiin korkeatasoisia kiveyksiä sekä kivituhka-alueita ja graniittisia reunakiviasennuksia. (kuva 9) Alueelle tehtiin myös istutusten suoja-aitoja ja asennettiin penkkejä sekä valaisimet. Puiston rakentamista jatketaan seuraavana vuonna. (Viheralueiden vuosikatsaus 2004.)

Kuva 9. Lumparlanpuiston kiveyksiä ja kivituhka-alueita. (Auli-Maarit Meriläinen)

Haunistentien välikaistoille istutettiin metsätammia ja Murroskujalle metsälehmäksiä. (Viheralueiden vuosikatsaus 2004.)

Länsiraitin sillan ympäristön istutukset ja Keskuspuiston eteläosan peruskorjaus valmistui vuonna 2007. Siiripuiston rakentaminen aloitettiin sekä istutettiin Alhaistentien punatammet. (kuva 10) Myös Alhaistenojan puiston istutuksia täydennettiin ja Kerrolanpuiston leikkikenttä uusittiin kokonaan. (Viheralueiden vuosikatsaus 2007.)

Kuva 10. Alhaistentien punatammet syysvärissään. (Markku Tuominen)

Raision kaupungin viheralueet

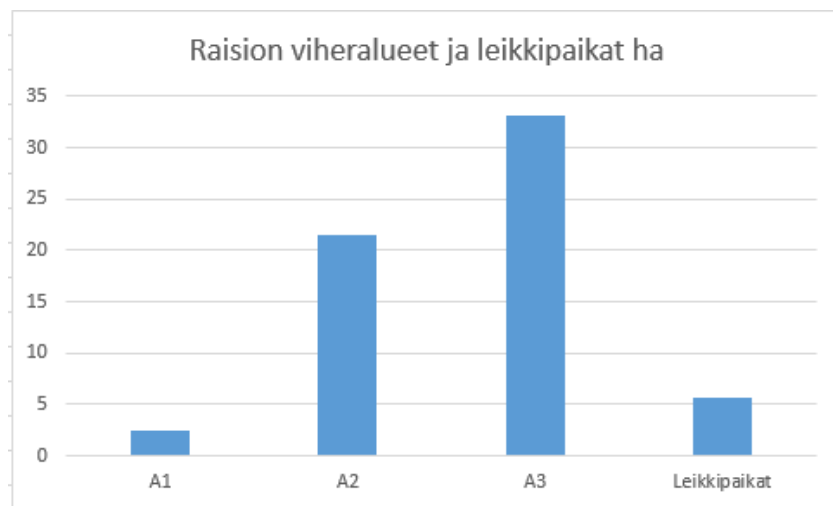
Vuoden 2007 rakentaminen oli vilkasta ja silloin istutettiin yhteensä 280 puuta, 1800 pensasta, 1200 perennaa ja 11500 kukkasipulia. (Viheralueiden vuosikatsaus 2007.)

Vakinaisen henkilöstön vähenemisen myötä käytännöksi on muodostunut ostopalvelujen käyttö. Niin tänäkin vuonna Karmelinpuiston hoito, roska-astioiden tyhjennys ja joidenkin liikenneviheralueiden ja leikkikenttien ruohonleikkaus hoidettiin ulkopuolisilla urakoitsijoilla. Eri yhdistyksiä käytettiin apuna risujen keräämisessä. (Viheralueiden vuosikatsaus 2011.)

Vuosikatsauksessa (2011) todetaan myös, että kukkivina kasveina on entistä enemmän käytetty perennoja, kesäkukkia on vain kaupungintalon edustalla ja Keskuspuistossa. Kukkasipulit ovat edullisia eivätkä juurikaan tarvitse hoitoa, niinpä niitä on istutettu runsaasti eri puolille kaupunkia. Työvoiman vähenemisen seurauksena puistojen hoidon painopiste on siirtynyt keskustan alueelle, jossa hoitotaso saatiin säilytettyä ennallaan. Vuoden tärkeimpiä rakennuskohhteita olivat Peltomiehenpuiston ja Kirmaustarhan leikkikenttien peruskorjaus ja Seniorien liikuntapuiston rakentamisen aloittaminen. (Viheralueiden vuosikatsaus 2011.)

4 RAISION VIHERALUEET VUONNA 2014

Alustavissa laskennoissa vuonna 2014 A1-A3 – luokan viheralueita on yhteensä 62 ha, puita 4139 kpl ja perennamaita 40 a. (kaavio 3) (Raision kaupunki 2015.) Meneillään oleva QGIS paikkatietojärjestelmään perustuva kartoitus antaa lähiaikoina tarkat tiedot kaupungin viheralueista ja kasvillisuudesta. (Tuominen, haastattelu 16.3.2014.)

Kaavio 3. Raision viheralueet ja leikkipaikat ha.

Viheralueiden arkistomateriaali, haastattelut ja vuosikatsaukset antavat viitteitä Raision viheralueiden rakentamisesta, mutta eivät anna kokonaiskäsitystä siitä mikä Raision viheralueilla tämänhetkinen tilanne on. Rakentaminen on ollut intensiivistä 45 vuoden ajan ja se on tuottanut tulosta. Seuraavassa esitellään puistot ja liikennealueet kohteittain.

4.1. Alppiruusupuisto

Raision lukion eteläpuolella, Kirkkoväärtinkujan päässä, sijaitsee 1,4 ha suuruinen metsäalue, Alppiruusupuisto, johon on istutettu 650 kotimaista alppiruusua.(kuva 11) Idea sen perustamisesta syntyi Helsingissä sijaitsevan Haagan Rodopuiston innoittamana. Vuonna 1975 Haagaan istutettiin 3000 alppiruusuristeymää tutkimustarkoituksiin ja sen jalostustyön tuloksena saatiin lajikkeisto Suomen ilmastoon sopivia alppiruusuja. Myös Piikkiön Puutarhantutkimuslaitoksen alppiruusujalostusalueella oli vaikutusta Raision Alppiruusupuiston kehitykseen. (Tuominen, haastattelu 16.3.2014)

Kuva 11. Kotimaisia alppiruusuja Raision Alppiruusupuistossa. (Markku Tuominen)

Alppiruusupuiston metsä on vaihtelevaa kangasmetsää, jossa on upeita kallio-muodostelmia ja pieniä kosteikkoja. Perustamisen alkuvaiheessa metsästä kaadettiin kuuset, koivut ja pihlajat, jolloin pintajuuriset alppiruusut saatiin viihtymään alueella. (Meriläinen 2014 Raisio tiedottaa-lehti (5) 3,17.)

Kasvualustat kaivettiin kaivinkoneella kävelytien varteen ja sisemmälle metsään lapiotyönä viheryksikön työntekijöiden voimin. Kasvualustana käytettiin

alppiruusuille ja köynnöksille lannoittamattoman turpeen ja metsämaan sekoitusta. Istutuksen jälkeen kaikille kasvualustoille levitettiin männyn kuorikate. Toukokuussa 1999 alueella oli yleisötapahtuma, jossa viheryksikön työntekijät sekä kaupungin asukkaat istuttivat metsään 350 kpl kotimaisia alppiruusuja. Lajikkeena olivat mm. Haaga, Helliikki, Helsinki University, Kullervo, Mikkelin, Pohjolan Tytär ja P.M.A. Tigerstedt. (kuva 12) Lisäksi alueelle istutettiin koreantuijaa, jättituijaa, lännenhemlokkeja, köynnöshortensiaa ja pienikukallisia kärhöjä. (kuva 13) Vuonna 2008, jolloin oli valtakunnallinen vihervuosi, puistoa laajennettiin ja alueelle istutettiin 300 uutta kotimaista alppiruusua sekä lisäksi kanadan-, japanin- sekä vuorihemlokkeja. (Meriläinen 2014 Raisio tiedottaa-lehti (5) 3,17.)

Kuva 12. Majavankaali kosteikossa. (Auli-Maarit Meriläinen)

Metsän kosteikkoalueille on istutettu myös kurjenmiekkokasveja, erilaisia saniaisia sekä majavankaalia. (kuva 12) (Meriläinen 2014 Raisio tiedottaa-lehti (5) 3,17.)

Istutuksia lannoitetaan muutaman vuoden välein ja vesakkoja poistetaan tarvittaessa. Mäntyjä tullaan harventamaan lähiaikoina, jolloin lisävalo parantaa alppiruusujen ja muiden istutusten kasvua. (Meriläinen 2014 Raisio tiedottaa-lehti (5) 3,17.)

Tulevaisuudessa puistoa on tarkoitus laajentaa istuttamalla alueelle Suomessa hyvin menestyviä ulkolaisia alppiruusulajeja ja -lajikkeita. (Meriläinen 2014 Raisio tiedottaa-lehti (5) 3,17.)

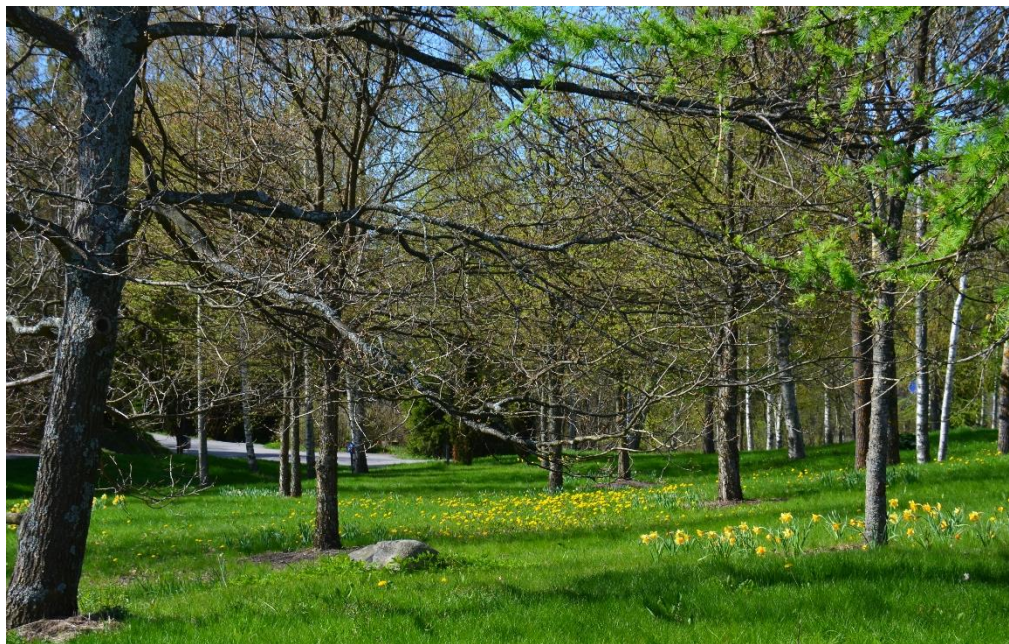

Kuva 13. Pienikukallisia kärhöjä Alppiruusupuistossa. (Markku Tuominen)

4.2. Järvenojanpuisto ja Rauhalanpuisto

Jaakkolan alueen puistot alkavat Kaanaantieltä Rauhalanpuistona ja päättyvät Järvenojaan, joka laskee Raisionlahteen. Rauhalanpuisto, 0,37 ha, on lehtomainen pieni puistosaareke liikenneväylien keskellä. Luontaisesti kasvavien taikinamarjan, tammien, koivujen ja haapojen lisäksi alueelle on istutettu kynäjalavia, metsätammia, siperianlehtikuusia ja katajia. (kuva 14) Puistoon istutettiin aktiivisten asukkaiden ansiosta satoja narsissin sipuleita, jotka kukkivat keväisin valkovuokkojen kanssa. (Alaranta 2012)

Kuva 14. Keväistä Rauhalanpuistoa. (Markku Tuominen)

Kolmen hehtaarin Järvenojanpuisto jakautuu Torppamaankadun molemmin puolin. Rehevän avo-ojan puolella talojen välissä viheraluevyöhyke on kapea ja levenee lopussa pallokentän ympärille. Ojan vieressä on luontaisesti kasvava puustovyöhyke, jonka sekaan on istutettu serbiankuusta ja kynäjalavaa. Puistoa halkovan puistokäytävän viereen on istutettu siemenlisättyjä marjaomenapuita sekä päätyyn visakoivuja. Torppamaankadun toisella puolella on pieni nurmi-alue, jossa kasvaa ruotsinpihijajia. Läheiseltä Jaakkolan leikkikentältä löytyy myös hieskoivua ja saksanpihlajaa.

Kuva 15. Järvenojan- ja Rauhalanpuisto Jaakkolassa. (Google maps)

4.3. Karmelinpuisto

Karmelinpuiston alueella olevat peltomaat siirtyivät kaupungin omistukseen vuonna 1983.(Liitola, 2014) Puisto käsittää Ihalan koulun ja Vaisaaren puiston välisen puisto-osuuden ja Vaisaaren etelä- ja kaakkoispuolisen metsäosuuden, joka on kallioista sekametsää. Rakennetun puiston varsinainen nimi on Sigtunanpuisto, ruotsalaisen ystävyyskaupungin mukaan, mutta puhekielessä nimeksi on vakiintunut Karmelinpuisto. (Meriläinen Raisio tiedottaa (5) 2, 15.)

Eteläisen puistoalueiden yleissuunnitelmassa vuonna 1986 puiston keskiosa muotoillaan tasaiseksi nurmialueeksi ja ympäröiville alueille istutetaan metsäpuuntaimia aluskasvillisuuden ollessa luonnonnurmea. Mäkien rinteitä kiertää kevyenliikenteiden väylät, jotka toimivat kesällä kuntoreittinä ja talvella latuverkostona. Puiden ja pensaiden valinnassa korostetaan niiden kevyistä koristearvoa. (Eteläisen puistoalueiden yleissuunnitelma 1986.)

Kuva 16. Karmelinpuiston rakennettu alue. (Google maps)

Varsinaisesti Karmelinpuistoa alettiin rakentaa vuonna 1995, jolloin 3,8 ha peltoalue salaojitettiin, keskusalue ja maakummut muotoiltiin sekä aluetta kiertävä käytäväverkosto valaistuksineen perustettiin. Maakummuille istutettiin koi-vuja, mäntyjä, kuusia, metsä- ja saarnivaahteraa, pilvikirsikkaa ja tervaleppää. Taimille tehtiin kuitenkin ilkivaltaa ja ne jouduttiin poistamaan. Parin vuoden kuluttua istutukset uusittiin tammen ja lehmuksen metsätaimilla, mutta tulos oli edelleen sama, nämäkin istutukset tuhottiin. (Meriläinen Raisio tiedottaa (5) 2, 15.)

Vuonna 2000 puistoon istutettiin Suomessa luonnonvaraisena kasvavia jaloja lehtipuita mm. kynä- ja vuorijalavaa, metsätammea ja –lehmusta sekä lehtosaarnea ja metsävaahteraa. (kuva 17) Myös pensaiden lisäysaineisto on Suomesta kerättyä luonnonkantaa mm. Kittilän taikinamarjaa. Istutustyössä

kaupungin puisto-osastoa oli avustamassa viereisen Ihalan koulun oppilaat. (Meriläinen Raisio tiedottaa (5) 2, 15.)

Kuva 17. Karmelinpuiston polkuverkostoa kevätauringossa. (Markku Tuominen)

Puistokäytäviä reunustavat taikinamarjat, kalliotuhkapensaat ja lehtokuusamat sekä syksyllä punaisin marjoin hehkuvat metsäruusut ja koiranheidet. Käytävien varrelta löytyy myös oratuomea, orapaatsamaa ja orjanruusua. Puuston kasvaessa alueelle muodostuu lehtomainen pienilmasto puiden latvuston ja pähkinäpensaiden varjostaessa reunavyöhykettä. (Meriläinen Raisio tiedottaa (5) 2, 15.)

Puiston keskusalueella sijaitsee kuvataiteilija Tarja-Orvokki Virtasen sekä lasten ja nuorten kuvataidekoulun suunnittelema kivilabyrintti. (kuva 18) Vehmaan punaisesta graniitista koottu massiivinen kiviteos pohjautuu 1100-luvun hopeisen filigraanisoljen ornamenttiin, joka on löytynyt Mahittulan Tuomolan kalmistosta. (Tuomolan kalmisto 2015) (Meriläinen, 2/2014.15)

Kuva 18. Karmelinpuiston keskusaukion kivilabyrintti. (Markku Tuominen)

Keväällä puiston alueella puhkeavat kukkaan tuhannet pikkusipulit kuten lumi-kellot, kelta- ja lehtolaukat, isokevättähdet, sarjätähdikit, idänsinililjat, posliinihyasintit ja parvitulppaanit (kuva 19) sekä kirjopikarililjat (kuva 20) ja karhunlaukat.

Kuva 19. Parvitulppaaneja pähkinäpensaalla. (Markku Tuominen)

Kuva 20. Kirjavia pikarililjoja Karmelinpuistossa. (Markku Tuominen)

Puiston länsipäädyssä, Viikarinraitin varrella on 185 m pitkä kosteikko-oja, jossa kasvaa rentukoita, iiriksiä ja rantakukkia. (kuva 21) Kasvit ovat siirretty Raision valtion virastotalon tontilla sijaitsevasta kosteikosta vuonna 2003.

Kuva 21. Viikarinraitin varrella oleva kosteikko. (Auli-Maarit Meriläinen)

Karmelinpuisto on monipuolinen ja viehättävä virkistysalue keskellä asutusta, joka tarjoaa talvella latuja ja pulkkarinteen, keväällä sipulikukkien kukinnan

sekä kesällä paikan retkeilyyn ja auringonottoon. Koululaisille se antaa mahdollisuuden luonnonvaraisten kasvien tunnistamiseen, suunnistamiseen, ulkoiluun ja vapaa-aikana vaikka leijan lennätykseen tai tasapainoiluun kivilabyrintissa. (Meriläinen, 2014 (5) 2.15.)

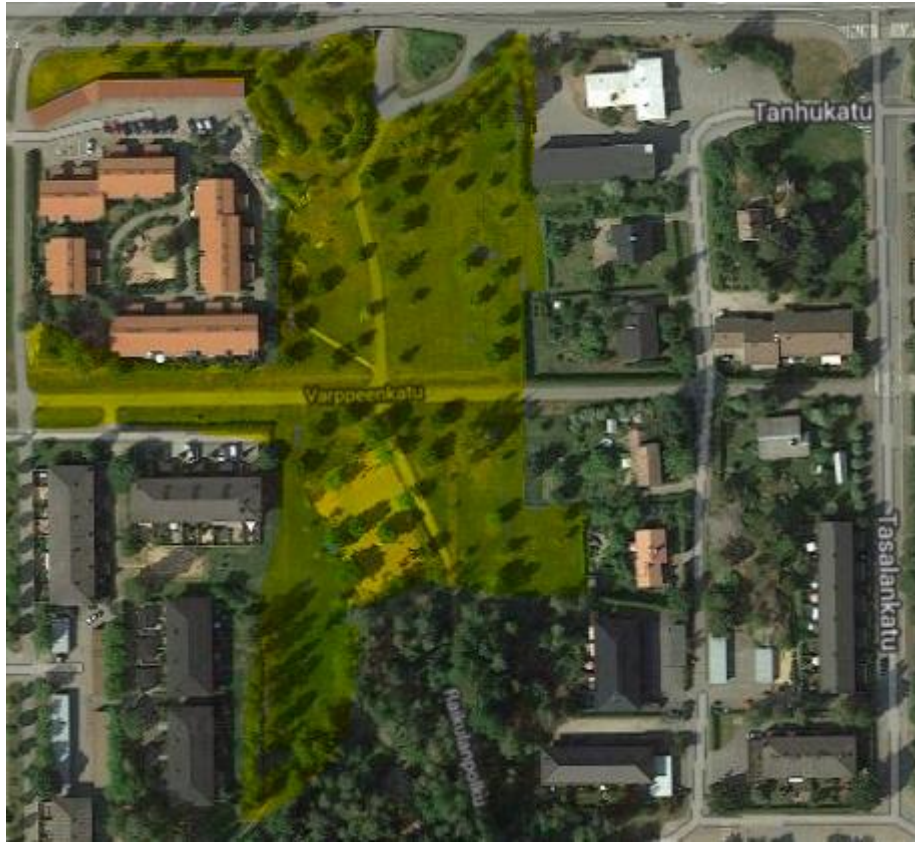
4.4. Kerrolanpuisto

Kerrolanpuisto, myös Frälsinpuistoksi kutsuttu alue, muodostuu 2.6 ha suuruisesta rakennetusta puistoalueesta sekä kallioharjanteisesta metsäalueesta, joka on pääasiassa luonnontilaista. Puistoon istutettiin alkuvaiheessa poppeleita, mutta myöhemmin puisto vaihdettiin pitkäikäisempiin puihin. Poppelien runkoihin taidesahuri Markku Jaakkola muotoili kädet tervehtimään ohikulkijoita, myöhemmin puiden lahotessa ne on poistettu. (Tuominen, haastattelu 16.3.2014.)

Puisto-osasto järjesti vuonna 2002 lapsiperheille istutustapahtuman, jolloin metsään istutettiin punatammia, jättituijia ja lännenhemlokkeja. Tapahtuman nimenä oli Robin Hood -metsä ja nimensä mukaisesti viheryksikön työntekijät olivat pukeutuneet Hoodin ja hänen kumppaniensa varusteisiin. (Tuominen, haastattelu 16.3.2014.)

Kerrolanpuiston läpi kulkee vilkasliikenteinen kevyenliikenteen väylä, Varpeenkatu ja toisessa suunnassa Raikulan kentälle johtava Raikulanpolku. Rivi- ja omakotitaloasutuksen keskellä sijaitseva puisto leikkikenttineen antaa ohikulkijalle rauhaisan ympäristön, jossa euroopanlehtikuuset, valko- ja kynäjalavat, punatammet, metsälehmuksiset ja -tammet luovat viihtyisyyttä. Rinteessä kukkivat pihasyreenit, marja- ja koristeomenapuut sekä isotuomipihlajat. Kerrolanpuiston leikkikenttä uusittiin kokonaan vuonna 2007. (Viheralueiden vuosikatsaus 2007.) Vuoden 2012 Puunpäivänä istutettiin puiston lämpimään rinteeseen rusokirsikoita. Keväisin puiden ja pensaiden ympärillä kukkivat idänsinililjat ja narsissit. (Raision kaupunki 2015)

Kuva 22. Kerrolanpuiston rakennettu alue. (Google maps)

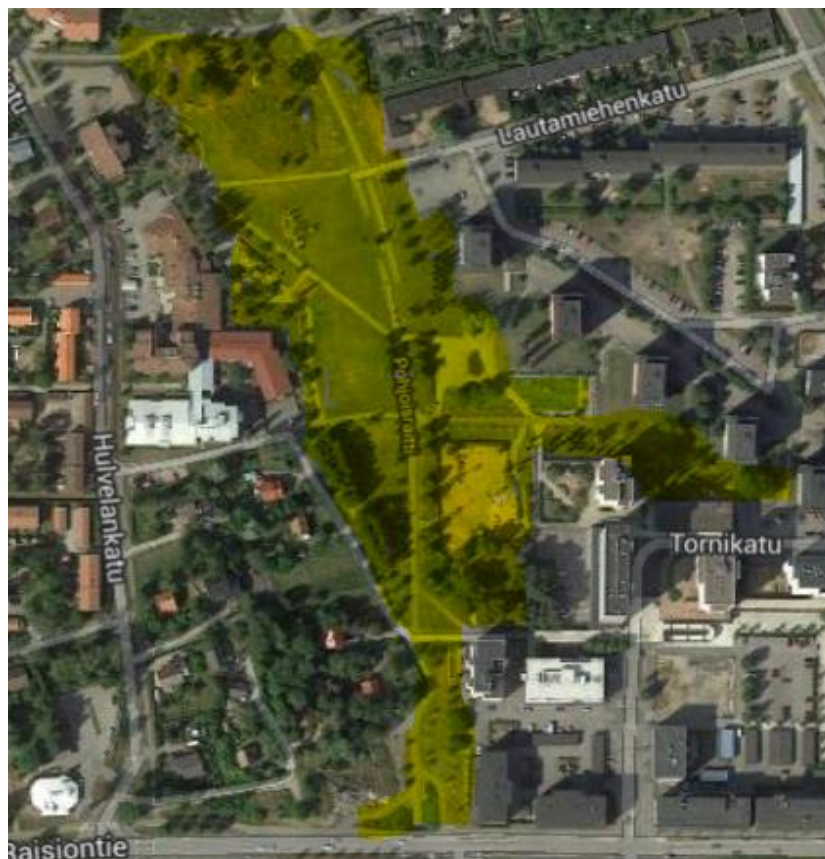
4.5. Keskuspuisto

Keskuspuisto sijoittuu Kerttulan urheilukeskuksen ja Raisiontien, sekä toisessa suunnassa Hulvelan palvelutalon ja Kerttulantien väliselle alueelle. Puisto on merkittävä viher- ja virkistysvyöhyke, jonka läpi kulkee vilkas Pohjoisraitti. Alueella sijaitsee myös Kuntokeidas, jossa on laaja valikoima ulkoliikuntavälineitä. (Raision kaupunki 2015)

Puiston pinta-ala kokonaisuudessaan on 8.2 ha sisältäen laajoja istutus- ja nurmialueita, useita luonnonvaraisia mänty- ja katajavaltaisia kalliosaarekkeitä (kuva 24) sekä hyvin varustellun leikkikentän. Puiston pohjoisosan n. 0,5 ha ketosaarekkeeseen istutettiin vuonna 2004 kotimaisia katajia sekä keto- ja niittykasveja kuten kissankelloa, päivänkakkaraa, verikurjenpolvea, sikoangervoa, käenkukkaa, niittyleinikkiä ja metsäkurjenpolvea. (Raision kaupunki 2015)

Klemeläntien vartta myötäilee kivituhkapohjainen männikkö, jonka keskellä on suuria maakiviä. Kivien kupeessa kasvaa köynnöshortensioita ja Helliikki-alppiruusuja sekä kuunliljoja, joiden lomasta isokevättähdet ja narsissit aloittavat keväällä ensimmäisenä kukintansa. (Raision kaupunki 2015)

Raision kaupungin viheralueet

Kuva 23. Keskuspuisto ja Kuntokeidas. (Google maps)

Kuva 24. Osittain maan alla ollut kallio on kaivettu esiin. (Markku Tuominen)

Puiston puustosta valtaosa on vielä puistolehmusta mutta tulevaisuudessa ne tullaan poistamaan niitä vaivaavan punanäpyn (*Nectria galligena*) aiheuttaman lehtipuunkoron takia. (Rinne, 2014) Muitakin lehtipuita löytyy puistoalueelta kuten puna- ja metsätammea, balkaninhevoscastanjaa, amerikanjalopähkinää, metsävaahteraa, japaninpihlajaa, mustamarjaorapihlajaa sekä magnolioita ja rusokirsikoita. Erikoisuutena löytyy myös 3,7 m vartettu rautatieomenapuu. (Raision kaupunki 2015)

Havuina on käytetty makedonianmäntyä, serbiakuusta, kukkapenkeissä tuiviot, pesäkuusta, kääpiömustakuusta ja kotimaisten katajien eri muotoja. (kuva 25) Pensaina on käytetty kuutamo- ja mustilanhortensia, puistosyreeni 'Tammelan kaunotar', dahurianalppiruusu, norjanruusu sekä juhannusruusu' Linnanmäen kaunotar'. (Raision kaupunki 2015)

Kuva 25. Keskuspuiston kotimaisia pilarikatajia. (Markku Tuominen)

Perennamaihin on istutettu luonnonvaraisia kasveja kuten kissankelloa, mäkitervakkoa, sikoangervoa sekä hieta- ja pulskaneilikkaa, jotka multavassa maassa kasvaessaan tulevat luonnonvaraisia kasveja kookkaimmiksi. (kuva 26) Peruskasveina penkeissä on käytetty sammalleimua, kangasajuruohoa, erilaisia kurjenpolvia sekä maksaruohoja. (Raision kaupunki 2015)

Kuva 26. Keskuspuiston kukkamaassa on käytetty luonnonkukkia. (Auli-Maarit Meriläinen)

Puiston keskeltä löytyy asvalttipohjainen matala lammikko. Vieressä olevan Kuntokeitaan rakentamisen yhteydessä uudistettiin myös lammikon ympäristöä. Huonokuntoisia puita kaadettiin, käytävät kunnostettiin, nurmikot uusittiin ja Terijoen salavien ympärille istutettiin japaninkuunliljoja ja narsisseja. (kuva 27) Lammen yhteydessä on myös intiankannapenkki, joka onkin Keskuspuiston ainoa kesäkukkaryhmä. Kävelytien varteen on istutettu myös erilaisia koristeomenapuita. (Raision kaupunki 2015)

Kuva 27. Narsisseja Terijoensalavien alla.. (Markku Tuominen)

Narsissien lisäksi keväällä puhkeavat kukkaan lukuisat tulppaanit, posliinihyasintit, kevättähdet ja idänsinililjat. (Raision kaupunki 2015)

4.6. Kuntokeidas

Keskuspuiston yhteyteen rakennettiin vuosina 2011-2012 0,9 ha laajuinen, monipuolisia liikuntavälineitä sisältävä liikuntapuisto, joka on tarkoitettu lähinnä senioreille. (kuva 28) Käytännössä alue palvelee kaiken ikäisiä kuntoliijoita ja toimii myös sosiaalisena kohtauspaikkana. (Raision kaupunki 2015)

Alueesta järjestettiin nimikilpailu, jonka voittajaksi valittiin Kuntokeidas. Nimensä mukaisesti se voi lumettomana kautena viheriöidä talvellakin, koska sen pohja on tehty keinonurmesta. (Raision kaupunki 2015)

Kuva 28. Kuntokeitaan liikuntavälineitä. (Auli-Maarit Meriläinen)

Suuren suosion saanut ulkoliikuntapaikka on ympäröity kevästä syksyyn kukkivilla kasveilla. Reunoilla on mustilanhortensiaa, rusokirsikoita, sirotuomipihlaja sekä kinos-, taigan- että tummakeijuangervoa. Keitaalta löytyy myös kotimaisia katajia, ruusumantelia, mantsurianonnenpensasta, pikku- ja samettisyreeniä (kuva 29), japankirsikkaa sekä tuoksu- ja japaninheittä. Syksyllä 2014 puiston itäpäätyyn istutettiin juhlat kartiotammet. (Raision kaupunki 2015)

Kuva 29. Rungollinen pikkusyreeni 'Palibin' kukkii liikuntapuiston reunassa. (Auli-Maarit Meriläinen)

4.7. Laamannipuisto

Puolen hehtaarin suuruinen puistoalue, Laamannipuisto, on asukkaiden kauppareitin varrella sijoittuen toiselta sivultaan suuren päivittäistavarakaupan pysäköintialueeseen. Puistoon kuuluu kaunis mäkinen metsäalue, jossa on vanhoja mäntyjä ja luontaisesti levinneitä tammia. Puiston reunassa on kalliosaareke, jonka vierellä on suuri mänty. Kallion ympärille on rakennettu kivituhkalla katettu alue, jossa maakivien välistä löytyy erilaisia kotimaisia luonnonkatajia, sikoangervoa, verikurjenpolvea, huopa- ja oranssikeltanoa sekä mäkitervakkoa. (kuva 31) (Raision kaupunki 2015)

Puistossa on myös mustamarjaorapihlaja, erilaisia koristeomenapuita, makedonianmänty ja pilarikatajia. Pensasryhmissä on pensashanhikkeja lumiangervoa, tarhaomenaruusua, likusterisyreeniä, jalo-onnenpensasta, kesäsyrikkää, koreansyreeniä ja punakukkaista marjaomenapensasta. (Raision kaupunki 2015)

Kuva 30. Laamaanninpuisto ilmakuvassa. (Goole maps)

Kuva 31. Mäkitervakkoa ketoalueella. (Auli-Maarit Meriläinen)

4.8. Lampuodinpuisto

Lampuodinpuisto koostuu kolmesta eri alueesta, jotka muodostavat kokonaisuuden. Ensimmäinen alue sijoittuu Kerttulantien ja Venheenkadun kulmaan, joka oli vielä 2004 villiä joutomaata. Puiston kolmion mallisessa keskiössä on graniittikiveyksellä rajattu ympyränmuotoinen perennamaa. (kuva 33) Ympyrän keskiössä kasvaa metsätammi ja perenna-alueella päivänlijoja, ukonhattuja ja iiriksiä. Keväällä alue täyttyy narsisseista ja idänsinilijoista. Alueen kolmella kulmalla on sisääntuloportit joissa on graniittiset, pystyyn asennetut sokkelikivet ja pylväskatajat. Koko alue on reunustettu rehevällä keijuangervo-vyöhykkeellä. (Raision kaupunki 2015.)

Kuva 32. Lampuodinpuisto. (Google maps)

Kuva 33. Venheenkadun kolmion perennamaa. (Markku Tuominen)

Puisto jatkuu hoidettuna nurmikkona ja käytävänä, jota reunustaa Rixi-purppuraomenapuut. Puiston keskiosassa kohoaa korkea silokallio, jota pitkin kiipeävät köynnöshortensiat. Kallion vieressä on myös marjaomenapensaita ja puunpäivänä 2007 istutettu punatammi. (Raision kaupunki 2015.)

Itäisen puolen puisto on lehtomainen. Luontaisesti siellä kasvaa koivuja, katajia, tammia, vaahteroita ja pihlajia. Alueelle on istutettu euroopanpyökkejä, rusokirsikka, sekä vartettuja Teuvo ja Tuomo -koivuja. Metsään on istutettu myös kartiomarjakuusia, lännenhemlokkeja, katajia, jättituijaa ja lehtipensaita mm. taikinamarjaa, sirotuomipihlajia ja kevätatsaleaa. (Raision kaupunki 2015.)

Lehtomainen metsänpohja on siirretty muualta rakentamisen aikana ja sen mukana on tullut mm. kurjenkelloa ja kieloa sekä metsäkurjenpolvea ja valkovuokkoa. Kasvillisuuden sekaan on istutettu myös köynnöshortensiaa, alppikärhää ja siperiankärhää. Kelta- ja sinivuokkoja, peitto- ja tuoksukurjenpolvia, kotkansiipisaniaisia ja isoritarinkannuksia löytyy alueelta. Keväällä narsissit, idänsinililjat ja lumikellot puhkeavat kukkaan puistossa. (kuva 34) (Raision kaupunki, 2015)

Kuva 34. Narsissit ja valkovuokot kukkivat Lampuodinpuistossa. (Auli-Maarit Meriläinen)

4.9. Lumparlanpuisto

Soliniuksenkatua ajaessa vieressä avautuu rakennettu pitkä ja kapea puisto, joka alkaa Raisiontien sillalta ja päättyy Sorolaisenkadun pallokenttään. Puistoon kuuluu myös kaunis metsikkö. Lumparlanpuiston alue oli peltoa, kunnes sitä alettiin rakentaa vuonna 1970. Puistoon tehtiin käytävät, nurmikot

ja sinne istutettiin poppeleita, Terijoensalavia ja serbiankuusia. Neliön muotoisia oleskelualueita reunustivat orapihlaja-aidat. Puiston keskiosassa oli myös koira-aitaus. (Tuominen 16.3.2015)

Kuva 1. Kuva 35. Lumparlanpuisto. (Google maps) (käännetty)

Puiston saneeraus aloitettiin vuonna 2004, jatkuen kolmen vuoden ajan. Alue on kokonaisuudessaan 2,2 ha rakennettua puistoa, jonka läpi kulkee vilkas Länsiraitti. Puistossa on myös petankkikenttä.

Keskusalueella on betonikivireunuksin rajattuja kivituhkapintaisia ruutukuvi-
oita, joihin on istutettu 30 kpl 2,6 - 3,7 m runkoon vartettuja riippapihlajia.
(Raision kaupunki 2015)

Kuva 36. Purppuraomenapuut kukkivat Lumparlassa. (Auli-Maarit Meriläinen)

Runsaasti kukkivat Rixi-purppuraomenapuut, (kuva 36) rusokirsikat, balkanin-hevoskastanjat ja puistolehmut muodostavat alueen puuston. Keväisin suuret perennamaat puhkeavat täyteen narsisseja sekä lisäksi krookuksia, helmililjoja ja ukkolaukkoja. Myöhemmin nousevat kuolanpionit, peittokurjenpolvet,

kuun- ja tarhapäivänliljat, tädykkeet sekä syreenileimut. (kuva 37) Puistoa ympäröi leikattu metsälehmusaita. (Raision kaupunki 2015)

Kuva 37. Lumparlanpuiston syreenileimuja. (Auli-Maarit Meriläinen)

Syksyn väriloistoa alueelle tuo länsipäädyn aikulikutunnelin sillan luiskissa kasvavat 1700 seppelvarpua, laavapihlajaa sekä marjaomenapensaaita. (Raision kaupunki 2015)

4.10. Nuorikkalan puistot ja Sänkipellonpuisto

Nuorikkalan kaksi pientä korttelipuistoa ovat omakoti- ja rivitaloasutuksen väliin jääviä alueita. Kasvillisuutena on mm. pilvikirsikkaa, koristeomenapuita ja taatanpihlajaa.

Sänkipellonpuisto on osa Nuorikkalan puistoja sijoittuen Alhaistentien pohjoispuolelle. (kuva 38) Puiston vanhemmassa osassa on pieni puistosyreenien reunustama alue, jossa on 16 rautatieomenapuita sekä kartio- että kanadantuijia. Uudempi osa on rakennettu 2012 ja on kooltaan 0,52 ha. Puistoon on istutettu pieniä kukkivia puita kuten rusokirsikkaa, ussurinpäärynää ja marja- ja purppuraomenapuita. Puiston toisessa päädyssä on 24 kpl kotimaista katajaa, joiden kasvutavoissa löytyy kapea kartio, puikko, pilari, sypressimäinen kartio sekä tolppa. (Hongiston taimisto 2015)

Kuva 38. Nuorikkalan puistot. Alhaistentien oikea nimi on Nuorikkalanraitti. (Google maps)

4.11. Peltomiehenpuisto ja Vetikonpuisto

Kuloisissa oleva Peltomiehenpuisto jää ala-asteen ja omakotiasutuksen väliin. Muutoin tasasella alueella on leikkikentän vieressä kalliosaareke, jossa kasvaa luontaisesti mäntyjä ja katajia. Aikaisemmin leikkivälineet olivat hajautettu ympäri puistoa, mutta leikkikentän saneeraamisen yhteydessä vuonna 2011 ne keskitettiin samalle alueelle. Kentän ympäristöön istutettiin marja- sekä purppuraomenapuita, pilarihaapaa, metsälehmäksiä ja –tammia. Puiston alkuperäisistä istutuksista on jäljellä okakuusia, metsämäntyjä ja rauduskoivuja, myöhemmin alueelle on istutettu sembra- ja kontortamäntyjä, lehtosaarnea, kynäjalavaa ja tervaleppiä. Erilaisia pajuja, kanadantuijaa, visa- ja pienlehtikoivuja sekä vuonna 2014 valtakunnallisena puunpäivänä istutetut sirotuomipihlajat löytyvät puistosta. Pallokenttä ja pieni pulkkamäki sijaitsevat puiston länsipäädyssä.

Vetikonpuisto on suorana jatkeena Peltomiehenpuistoon Laihokujan erottaessa ne toisistaan. Omakotitalojen väliin jäävä Vetikonpuisto rajoittuu puiston pohjoisosassa suureen Vetikonojaan. Alue on tasaista vanhaa peltoa, jonne on istutettu siperianpihtaa, makedonianmäntyä, euroopanlehtikuusia, metsätammia ja kynäjalavaa. Massiivisilta pensasalueilta löytyy lehtokuusamaa, taikinamarjaa, metsäruusua sekä pähkinäpensaita, joiden alkuperä on Nokian pähkinälehdosta. Lisäksi Vetikonojan viereen on istutettu 31 kujapajua.

Kuva 39. Peltomiehen- ja Vetikonpuisto. (Google maps)

4.12. Raisiontien ja hautausmaan välinen alue

Raisioon saavuttaessa Turun suunnasta oikealla levittäytyy hautausmaa ja Pyhän Martin kirkko. Ensin kulkija kohtaa kallioseinämän, joka rajoittaa näkyvyyden hautausmaalle. Kallioseinämän vieressä on kapea viheralue, joka muuttuu mielenkiintoisesti eri vuodenaikojen mukaan. (Meriläinen 2014 (5) 4, 13.)

Vielä kuusi vuotta sitten tien reuna oli villiintynyttä joutomaata. Kesällä 2009 kaikki kasvillisuus ja maa-ainekset poistettiin kalliolta ja pyörätien vierestä, kallio pestiin ja alueelle levitettiin uudet kasvualustat. Kallion seinämälle istutettiin 45 imukärhivilliviiniä ja 6 köynnöshortensiaa sekä edustalle kiinan- ja isabellansyreeniä, (kuva 40) kinosangervoa, rusokirsikoita, mustamarjaorapihlajaa sekä likusterisyreeniä. (Meriläinen 2014 (5) 4, 13.)

Kuva 40. Hautausmaan kallion kiinansyreeniä ja imukärhivilliviiniä. (Markku Tuominen)

Kallion yläosaan istutettiin luonnonkasveja kuten huopakeltanoa, nuokkukohokia, keltamaitetta ja tervakukkaa, syvempiin kalliotaskuihin kotimaisia katajia. (kuva 41) (Meriläinen 2014 (5) 4, 13.)

Kuva 41. Luonnonkukkia ja katajia hautausmaan kalliolla. (Markku Tuominen)

Raision kaupungin viheralueet

Sillan puoleisessa päädyssä on yksittäisenä pensaana kaunis koreankuusama sekä japaninmagnolia runsaskukkaisten isabellansyreenien ja taiganvirpianangervojen seurassa. Koko kallioseinämä värittyy syksyllä punaisen eri sävyihin, kun villiviini saa syysvärinsä. (kuva 42) (Meriläinen 2014 (5) 4, 13.)

Kuva 42. Hautausmaan kallio syksyn loistossa. (Auli-Maarit Meriläinen)

Raisiontien ja hautausmaan välisen alueen saneerausta jatkettiin vuonna 2013. Laaja pihlaja-angervoalue poistettiin ja sairaat puistolehmukset kaadettiin. Hautausmaan porttialue kivettiin kenttäkivellä ja kiveystä jatkettiin myös kävelytien varteen. Kauniin kivimuurin edustalle on istutettu japaninmagnolia, turkinpähkinä, rusokirsikoita, erilaisia syysshortensioita sekä linnunkirsikoita ja punatammia, portilta löytyy myös eksoottinen maakkia. (Meriläinen 2014 (5) 4, 13.)

Kuva 43. Raisiontien 92m pitkä istutusryhmä hautausmaan vieressä. (Markku Tuominen)

Raisiontien 92 m pitkä istutusryhmä kukkii keväästä syksyyn. (kuva 43) Pikkuonnenpensaat aloittavat keväällä kukinnan, niitä seuraavat rungolliset pikkusyreenit ja vaaleanpunakukkaiset marjaomenapensaat, pikkujasmike kukkii sitruunan tuoksuisin kerrotuin kukin ja reunaa kehystää tummakukkainen keijuangervo. Kukkaloiston viimeistelee upeat syysshortensiat. (kuva 44) (Meriläinen 2014 (5) 4, 13.)

Kuva 44. Syysshortensia 'Diamant Rouge'. (Auli-Maarit Meriläinen)

4.13. Siiripuisto

Siiripuisto sijoittuu Ihalassa vanhan Siirin kartanon pihapiirin pohjoispuolelle. Rivitaloalueen ja kauniin metsäisen rinteiden välissä sijaitsevan 0,92 ha puiston läpi kulkee luontaisesti muodostunut polku, joka johtaa Hopeataalarinraitille. Alueelle on istutettu kuutta erilaista koristeomenapuulajiketta, mustakuusta, kanadantuijaa, kyynelkoivua ja euroopanvalkopyökkiä sekä makedonianmäntyä ja metsätammia. (Tuominen haastattelu 16.3. 2014)

Siiripuistoon kuuluu myös kartanon toisella puolella oleva pieni puistokaisla, jossa on amerikanpihlajia, koristeomenapuita sekä mustamarjaorapihlajia. (kuva 46)

Kuva 45. Siiripuiston alueita. (Google maps)

Kuva 46. Siiripuiston koristeomenapuita. (Auli-Maarit Meriläinen)

4.14. Vaisaarenpuisto

Vaisaaren koulukeskuksen ja Karmelinpuiston välissä oleva kapea puistoalue on monen koululaisen päivittäinen kulkureitti. Kävelytien varteen on istutettu koivukujanne.

Kuva 47. Vaisaarenpuisto. (kuva käännetty) (Google maps)

4.15. Väärinpuisto

Väärinpuisto on 0,43 ha korttelipuisto rivitalojen ja kerrostalojen välissä lähellä keskustaa. Aikaisemmin rakennetussa puistossa oli istutettu vuorijalavia, pilvikirsikoita, lehtosaarnia sekä jalopähkinöitä. Hongiston taimiston kasvattamat Teuvo ja Tuomo -visakoivut sekä juhannus- ja suviruusut jäivät saneerauksen yhteydessä edelleen puistoon.

Kuva 48. Väärinpuisto. (Google maps)

Väärinpuisto saneerattiin vuosina 2013-2014 poistamalla suurin osa alkuperäisestä puustosta ja pensaista. Puiston keskikäytävää levennettiin, reuna-alueille tehtiin suorakaiteen muotoisia ja keskiosaan ympyrän muotoisia istutusalueita. Kasvillisuuden sijoittelun määräsi kokonaan kunnallistekniikan linjat. Suojaisa puiston sijainti mahdollisti eksoottisten ja arempien kasvien käytön. (kuva 49) Myös kukinta, kasvutapa, koristeelliset hedelmät ja erilaiset lehtimuodot sekä kaunis syysväri vaikuttivat kasvivalintaan. Kasviluettelo on monipuolinen ja laaja, joten se on erillisenä liitteenä työn lopussa (liite 3) mm. kalminpensaskuisma, tulppaanipuu, tammihortensia ja jamesia löytyvät muiden mielenkiintoisten kasvien joukosta. Puistoon on istutettu myös runsas valikoima erilaisia sipulikukkia. Istutuksia täydennetään vielä vuonna 2015 taimien vaikean saatavuuden vuoksi. (Tuominen haastattelu 16.3.2104)

Kuva 49. Syysyrikkä Väärinpuistossa. (Auli-Maarit Meriläinen)

4.16. Ylhäistenpuisto ja Ylhäisten metsäpuutarha

Ylhäistenpuisto sekä urheilukenttä sijoittuvat Sorolaisen-, Särkilahden ja Ylhäistenkadun väliselle alueelle (kuva 48). Puiston rakentaminen aloitettiin 70-luvun alussa, jolloin alueelle istutettiin vuorimäntyjä, hopeapajuja, oka- ja serbiankuusta sekä lehtosaarnia ja puistolehmuksia. Puistoa halkovien käytävien risteyksessä on isotuomipihlajia ja Friisilän päiväkodin vieressä puistosyreeniä. Puiston läpi kulki voimalinja, josta on vielä muistona betoninen antura.

Ylhäistenpuiston leikkipaikka saneerattiin vuonna 2012, jolloin sinne sijoitettiin monipuolinen leikkivälineistö. Alueen sisä- ja ulkopuolelle istutettiin punasaarnia ja –tammaa, liuskalehti- ja kriminlehmusta sekä metsätammaa ja kynäjalavaa.

Puiston viereen on kaavoitettu kerrostaloja, joista ensimmäinen on jo valmistunut. Tulevaisuudessa myös puiston saneeraus tulee ajankohtaiseksi. (Tuominen haastattelu 16.3.2014)

Ylhäisten metsäpuutarha sijoittuu Lumparlanpuiston ja Ylhäistenpuiston väliselle metsäkaistaleelle, jossa on pohjakasvillisuutena runsas kielokasvusto. Osittain kallioinen sekametsä on kevyenliikenteenväylien rajaama ja sen eteläisellä puolella kohoavat Sorolaisenmäen kerrostalot. Vuonna 2013 metsän harvensi hevosmetsuri, joka poisti alueelta lehtipuustoa ja vesakkoa. Asukkaan 10 vuotta sitten oraville tuomista terhoista metsään on kasvanut tammia, joista parhaimmat säästettiin. (Koskensalo 2013.)

Kuva 50. Ylhäistenpuisto ja metsäpuutarha. (Google maps)

Metsän länsirinteeseen tehtiin laajat kasvualustat ja metsään muutaman kasvin istutusalueita. (kuva 51) Kaupungin asukkaille suunnattu metsäpuutarhan istutuskoot pidettiin 17.5.2014 (Raision kaupunki 2014), jolloin alueelle istutettiin erilaisia vaahteroita, atsaleoita, pienikukkaisia kärhöjä, magnolioita ja pyökkejä. Taimien istutusta jatketaan tulevaisuudessa mahdollisuuksien mukaan. (Tuominen haastattelu 16.3.2014)

Kuva 51. Ylhäisten metsäpuutarha. (Auli-Maarit Meriläinen)

4.17. Ystävyydenpuisto

Kaupungintalon ympäristö rakennettiin vuonna 1981 kaupungintalon rakentamisen jälkeen. Ystävyydenpuistoksi nimetty alue on ollut ennen maalaistalon pihapiiriä mistä vieläkin kertoo vanhat syreeni- ja juhannusruusuistutukset, maakellari ja suuret vaahterat. Puistoon on istutettu Raision ystävyyskaupunkien muistopuita. Kaupungintalon edustalla olevat vuorimännynyt ovat istutettu pihan rakentamisen yhteydessä ja niitä on leikattu vuosittain.

Kuva 52. Ystävyydenpuisto. (Google maps)

Talvella 2013 lahot terijoensalavat kaadettiin kaupungintalon parkkipaikalta ja samalla kaupungintalon takaa harvennettiin serbiankuusia. Kesällä Killin ja Nallin -patsaiden kumpua korotettiin, jolloin patsaat tulevat paremmin esiin ympäristöstään.

Kaupungintalon takana oleva vanha perennamaa uudistettiin kokonaan. Kallio paljastettiin suurelta osin ja sen ympärille muotoiltiin laaja perennamaa, jota rajaa Kurun harmaa nupukivi. (kuva 53) Alueelle on istutettu yli 60 perennalajiketta sekä suikero- ja punavihmaa, ruusumantelia, höyhenpensasta ja siro-tuomipihlajaa sekä matalia havuja. Vanhan maakellarin kummulle istutettiin tuoksuorvokkia, ruohokanukkaa, kallioimarretta ja sinivuokkoja.

Kuva 53. Ystävyyspuiston vasta perustettu perennamaa. (Markku Tuominen)

Vanhan puuston sekaan on istutettu mm. euroopan- ja karoliinanvalkopyökki, sahalininkorkkipuu sekä amerikanhumalapyökki. Lisäksi alueelta löytyy amerikankeltis, katsura ja lakkipuu. Uusia pensaita ovat kellokuusama, jalo-onnenpensas sekä alppiruusut. Puiston aurinkoisella rinteellä on 25 rusokirsikkaa sekä yksi linnunkirsikka.

Puistossa on myös keltakukkainen tarhapoppelimangnolia, 'Butterflies,' sekä valkokukkainen 'Wada's Memory'. Kirjavarunkoinen japaninkesäkamelia kukkii pitkän kesän tuoksuvin valkoisin kukin ja sen syysväri on viininpunaisen ja oranssin eri sävyjä.

Parkkipaikan terijoensalavien tilalle istutettiin punatammet. Syksyllä 2014 uudistettiin myös kävelytien vieressä olevat pitkät pensasrivit. Niissä kukkivat keväällä japaninmangnoliat ja heinäkuussa syyshortensia 'Pinky Winky', joka

Raision kaupungin viheralueet

kukkii vaaleanpunaisin kukin syksyyn saakka. Kaupungintalon edustan pensasryhmään on istutettu kolmea syyshortensialajiketta, kääpiölajike 'Bobo' sekä 'Wims Red' ja 'Magical Fire' sekä tarhamagnolia 'Leonard Messel'.

Veteraanirinne uudistettiin poistamalla vanhat kurtturehkiruusut. Tilalle istutettiin suomalaisia katajia sekä sikoangervoa, ajuruohoa, kissankelloa ja mäki-meiramia. Sininen keto-orvokki on kasvanut luontaisesti kalliolle ja täyttää sen kasvustollaan.

Ystävyydenpuistoon istutettiin Raision kaupungin 40-vuotisjuhlatammi, jonka ympärille tehtiin nupukivireunus ja muistokivi laattoineen. (Meriläinen 2015. Raisio tiedottaa-lehti (5) 5, 15)

4.18. Liikenneviheralueet

4.18.1. Puukujanteet

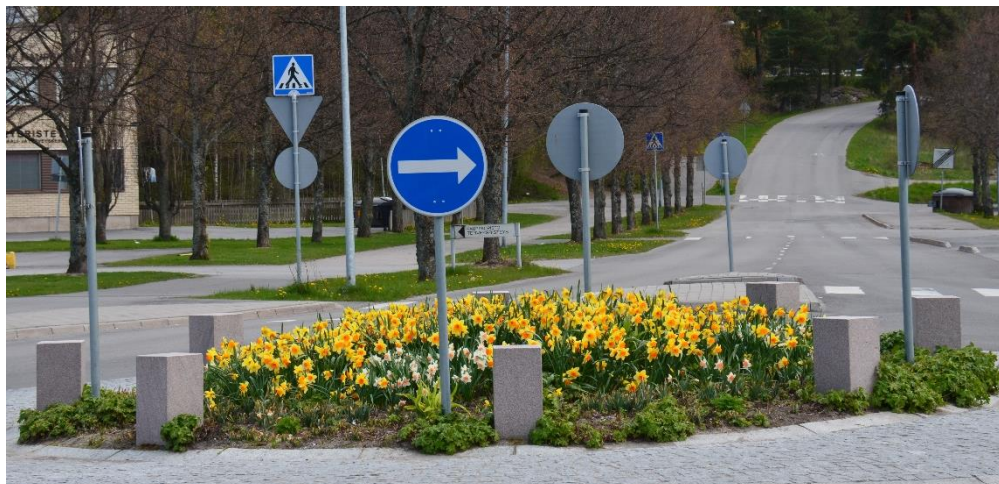
Puukujanteet muodostavat kaupungin vihreän selkärangan. Ensimmäiset puukujanteet olivat läpi Raision pääteiden istutetut puistolehmuksat. Työ jaettiin useammalle eri vuodelle. Kaikkiaan Raision- ja Nesteentien lehmukset on tällä hetkellä 463 kpl. Katupuita pyritään istuttamaan katujen rakentamisen yhteydessä viherkaistoille, mikäli se vaan on kunnallistekniikan puolesta mahdollista. (Tuominen 2014 haastattelu 16.3.2014) Muita puukujanteita ovat mm. Haunistentien metsätammet 79 kpl, Frälsintien lehtosaarnet vuonna 1999, 65 kpl, Kaislatien kynäjalavat ja punatammet 59 kpl ja Sairaarakadun vuonna 2005 istutetut 25 puistolehmusta sekä Alhaistentien punatammet 39 kpl. Kaikkiaan istutettuja punatammiä löytyy kaupungin alueelta 149 kpl.

Mikäli puurivien istuttaminen on mahdotonta, teiden varsille istutetaan yksittäisiä maisemapuita. Tiealueiden reunoilta otetaan myös hoidon piiriin hyviä luontaisesti kasvavia puita, pääasiassa tammia. Puille tehdään tilaa poistamalla ympäröivä puusto ja tarvittaessa suoritetaan hoitoleikkauksia. Luontaisesti kasvavien puiden hyödyntäminen on edullista, koska ne eivät tarvitse keinokastelua tai tuentaa. (Tuominen 2014 haastattelu 16.3.2014)

4.18.2. Liikenneympyrät

Liikenneympyrät ovat loistava mahdollisuus tuoda viihtyisyyttä kaupunkialueelle. Päivittäiset katsojaluvut ovat suuret ja ohikulkijalle ne voivat tuoda paljon iloa.

Eeronkujan liikenneympyrä sijaitsee Vaisaaren koulun lähellä kirjaston kulmassa. Ympyrän keskiosaan on istutettu tuoksu- ja jalokurjenpolvia, ruso- ja syyspäivänliljaa sekä hämykuunliljoja. Keväisin 1000 narsissia täyttää ympyrän kukkaloistollaan. (kuva 54)

Kuva 54. Juhaninkujan liikenneympyrä. (Markku Tuominen)

Ikean liikenneympyrä sijaitsee Itäniityntien, Kuninkojantien ja Kuninkojankaaren risteyksessä. Ympyrä on monikehäinen, jossa istutus- ja kenttäkiveysympyrät vuorottelevat. Pikkuonnenpensaat, verhoangervot ja pikkukeijuangervot vuorottelevat tuoksukurjenpolvien kanssa ja keskellä ympyrää sijaitsee kynäjalava. Perennojen väleihin on istutettu 3400 narsissia, jotka kukivat runsaasti keväisin.

Makslan kiertoliittymä on Kuninkojantien, Korinpunojakadun ja Raikontien risteyksessä. Se on vuonna 2012 valmistunut halkaistu kiertoliittymä, jossa sen keskiöön on tehty kaista erikoiskuljetuksia varten. Ympyrän ulkokehä on kivetty harmaalla noppakivellä ja 30 cm syvyiset istutusalueet ovat 80 % harmaan kivituhkan ja 20 % turvahiekan sekoitusta. Alueelle on istutettu sekaisin luonnonkasveja kuten atlas-, siperian- ja tunturiunikkoa, huopakeltanoa sekä kangasajurohoa. Myös kanervia, kissankelloa, keltamaitetta ja mäkitervakkoa löytyy ympyrästä. Matalien maakivien vieressä on ahvenanmaalaista alkuperää olevia maan myötäisiä katajia. (kuva 55) (Hongiston taimisto 2015)

Kuva 55. Makslan kiertoliittymän luonnonkukkia. (Markku Tuominen)

4.18.3. Kuninkojankaari

Kuninkojankaaren kallioleikkaus avautuu näköetäisyydelle Kuninkojantieltä kääntyttäessä Helsinkiin päin. Katutöiden yhteydessä kalliota on louhittu ja pystyseinäinen kallioseinä on avautunut maisemaan. Nykyään jyrkkää seinämää pitkin kiipeävät imukärhivilliviinit ja köynnöshortensiat. (kuva 57) Kallion edustalla on lisäksi surukuusia, keisarinlehmukoita ja kynäjalavia.

Kuva 56. Kuninkojankaaren kallioleikkaus. (Google maps)

Kuva 57. Imukärhivilliviinit ja köynnöshortensiat syysväreissään Kuninkojankaaren kallioleikkauksessa. (Auli-Maarit Meriläinen)

5 TUTKIMUSMENETELMÄT JA –AINEISTO

Tutkimusmenetelmänä oli alun alkaen tarkoitus tehdä vertailevaa tutkimusta valokuvista. Samasta Raision kaupungin viheraluekohteesta kuvat ennen ja nykypäivänä olisivat selvittäneet konkreettisesti alueiden muuttumista. Valokuvia ei kuitenkaan löytynyt riittävästi niistä kohteista, jotka ovat nykyään rakennettuja viheralueita.

Viitekehyksenä oli tarkoitus olla vastaavanlaisen nuoren kaupungin viheralueiden kehittyminen, mutta riittävän aineiston saaminen oli vaikeaa. Turun pitkstä puistohistoriasta olisi ollut runsaasti tietoa, mutta vertailupohjana se ei vastannut tarkoitusta.

Raision kokonaisvaltaisen kehittymisen tarkastelu 1960-luvulta lähtien osoittautui kuitenkin parhaimmaksi viitekehykseksi. Se vastasi suoraan tutkimusongelmaan, eli mitkä seikat mahdollistivat viheralueiden kehittymisen suhteellisen nopeasti. Aihe osoittautui erittäin mielenkiintoiseksi ja avasi silmät näkemään kuinka monet asiat vaikuttivat Raision nopeaan kehitykseen.

Tutkimusmenetelminä on tehty haastatteluja, käyty läpi kaupungin arkistoja sekä historian kirjat 1960-2014 väliseltä ajalta, kerätty tietoa Tilastokeskuksen nettisivuilta sekä kerätty kuva-aineistoa useammalta taholta. Paikallislehden kautta on etsitty tietoja ja valokuvia viheralueista. Etsinnästä huolimatta aineisto oli suhteellisen vähäistä, esimerkiksi useana vuonna kunnalliskertomuksissa ei ollut mitään mainintaa viheralueista. Eniten tietoja saatiin haastatteleamalla ensimmäistä puutarhuria, Pertti Liitolaa, joka toimi viheralueiden rakentamisen ja hoidon esimiehenä 1969 - 1994.

Toimiessani työntekijänä Raision viheryksikössä kymmenen vuoden ajan, olen tehnyt havaintoja ja ottanut kuvia, joita olen käyttänyt tutkimuksessa.

6 TULOSTEN ANALYYSI

Tämän työn tarkoituksena oli selvittää mitä muutoksia kaupunkiympäristössä ja sen maisemakuvassa voidaan saada aikaan 45 vuoden aikana. Tutkimuksessani olen havainnut, että hyvin monet asiat ovat vaikuttaneet siihen, että pelto-maisemasta on tullut moni-ilmeinen ja vihreä kaupunki. Pohdinnassa paneudutaan myös tulevaisuuden mahdollisuuksiin ja haasteisiin.

6.1. Maatalous

Raisio sijaitsee lounais-rannikon lauhkealla ilmastovyöhykkeellä, mikä antaa mahdollisuuden kannattavaan vehnän viljelyyn. 1930-luvulla vehnä oli vielä

tuontitavaraa, mutta lämpimien kesien ja hyvän maatalouspolitiikan ansiosta sitä alettiin viljellä myös Suomessa. Länsi - Suomen viljelijöille ongelmana oli kuitenkin, ettei lähialueella ollut myllyä, joka olisi jauhanut viljan myyntikuntoiseksi. Niinpä viljelijät päättivät perustaa oman myllyn, jonka sijoituspaikaksi kaavailtiin Turkua. Sopivan tontin puute toi sen kuitenkin Raisioon, jossa se saatiin sijoitettua rautatien välittömään läheisyyteen. Myöhemmin viljelijät aloittivat myös rypsin viljelyn, josta saatiin jalostettua margariini. (Raisio (yri-ty) Wikipedia, 2015.) Näin ollen maatalous oli osaltaan vaikuttamassa kau-pungin kehittymiseen perustamalla menestyksekkään yrityksen alueelle, luo-malla työpaikkoja ja tuomalla tärkeitä verotuloja kaupungin kassaan. Maanvil-jelijät olivat myös avainasemassa kaupungin laajenemiseen. Keskeiset maa-alueet olivat peltoja ja niiden siirtyminen kaupungin käyttöön oli merkittävää.

6.2. Liikenne, teollisuus ja kauppa

Raisio tunnetaan yleensä risteyskseenä, mutta sen merkitystä ei kuitenkaan voi vähätellä. Hyvät kulkuyhteydet ovat merkittävä osa monenlaiseen kehitykseen. Teollisuuden kuljetukset Naantalin ja Turun satamaan sekä maantiekuljetukset ympäri Suomea hoituvat tehokkaasti. Yhteydet Rauman, Tampereen, Hämeen-linnan ja Helsingin suuntiin ovat erittäin hyvät.

Lukuisat kaupat ja muut yritykset ovat tarjonneet töitä niin paikkakunnalle kuin ympäröiville alueille.

Raisio ei olisi ollut rahaisa ilman monia merkittäviä yrityksiä, joita on Raision alueella syntynyt. Myös telakan alihankintana toimiva pienteollisuus on tärkeä työllistäjä.

6.3. Yksin vai yhdessä

Yleiskaavassa vuonna 1967 pohdittiin Raision tulevaisuutta. Tulisiko se liittää Turkuun, jolloin se olisi keskeiskaupungin esikaupunkialue tai keskushierar-kian seutukuntakeskus. Selvityksen mukaan Raisiosta olisi tullut jäsentymä-töntä asuntomassaa, jossa palvelujen saatavuus olisi vaikeata tai jopa mahdo-tonta. Hyvän liikenneverkon ja etäisyyksien suhteen siitä olisi voinut tulla kui-tenkin korkeimman luokan alakeskus. (Narjus, Ins.tsto Koskela & Lehvonen, 1967. 8-9) Sanomattakin on selvää, että edellä mainittu suunnitelma ei olisi ol-lut kehittävää Raision kannalta. Naapurin kanssa on kyllä hyvä pitää hyvät suh-teet ja tehdä yhteistyötä monellakin eri alueella, mutta rajaselkkauksiin ei kan-nata ryhtyä.

Raision etu on nopeasti reagoiva kuntaorganisaatio, haasteisiin vastataan heti tilaisuuden tullen. Siitä esimerkkinä on esim. kauppakeskus Myllyn rantautu-minen Raisioon ja sen vanavedessä tulleet monet muut yritykset.

6.4. Kotiseuturakkaus

Eräs asia on merkittävä, mutta ei kuitenkaan mitattavissa millään mittareilla, nimittäin kotiseuturakkaus, joka antaa motivaatiota kehittää omaa asuinympäristöään. Eri seurat ja yhdistykset ylläpitävät myönteistä kehitystä ja tekevät pyyteetöntä työtä kotiseutunsa parhaaksi. Urheilussa on tärkeä mainita miltä paikkakunnalta kyseinen seura tulee ja mistä olympiavoittaja on kotoisin. Se nostattaa me-henkeä vaikka työn tekeekin itse urheilija. Raision nuorisotila Pommarissa on mahdollisuus harrastaa musiikkia. Sieltä nousseet yhtyeet ovat paikkakunnalle ylpeyden aihe.

6.5. Asukkaiden osallistuminen

Asukkaat ovat osallistuneet kaupungin vihreyttämiseen istuttamalla taloyhtiöihinsä, kotipihoilleen ja ympäristöön taimia, jotka ovat vuosikymmenien saatossa vihreyttäneet kaupunkikuvaa. Alppiruusupuiston sekä Ylhäisten metsäpuutarhan istutustalkoot ovat osoituksena, että yhteisen asian eteen halutaan tehdä töitä.

Uusimpana mahdollisuutena osallistua puistojen hyvinvointiin on ryhtyä puistokummiksi. Helsingissä puistokummit ovat toimineet jo kymmenisen vuotta ja samaa käytäntöä ryhdytään soveltamaan Raisiossa keväällä 2015.

Kaupungin täyttäessä 40 vuotta järjestettiin arpajaiset, jossa Lahjan päivänä 7.8.2014 asukkaille lahjoitettiin 40 japaninmagnoliaa. Kilpailuun osallistui 514 asukasta. Jos arpa ei suositunut, kaupunkilaisilla oli myös mahdollisuus ostaa magnolian taimia, jolloin 21 asukasta käytti tarjousta hyväkseen. Kaupunki jakoi myös Killin ja Nallin markkinoilla 40 000 idänsinililjan pikkusipuleita asukkailleen. (Tuominen, haastattelu 16.3.2014.)

6.6. Avainhenkilöt

Sanotaan, että sota ei yhtä miestä kaipaa, mutta entä jos se mies olisi Mannerheim tai Rokka, joka ei tuulisessakaan paikassa menettänyt uskoaan asiaansa. Joka aika tarvitaan henkilöitä, jotka paneutuvat työhönsä intohimoisesti ja vievät sitä eteenpäin vaikka pieninkin askelin. Yksi pieni istutus voi olla tulevaisuudessa merkittävä maisemapuu. Tärkeä on, että kaupungin organisaatiossa on henkilöstöä, joka suhtautuu myönteisesti kaupungin vihreyttämiseen. Utsjoelta kotoisin oleva kaupunginjohtaja Porsanger oli tiennäyttäjänä kehottaessaan puutarhuria isällisesti, ”*Istuta sinä poika ruusuja niin me maksetaan.*” (Liitola, haastattelu 4.2.2014)

6.7. Viheralueiden merkitys

Raision kaupungin viheryksikkö on viettänyt jo vuodesta 2004 Vesan päivänä 27.9. valtakunnallista puunpäivää. Silloin halutaan muistaa kuinka puut ovat tärkeä osa elämää muodostaen happea ihmiskunnalle. Ne antavat myös suojaa ja varjoa, sitovat pölyä ja epäpuhtauksia sekä hidastavat ilmastonmuutosta. Raisiossa ei lyhyen puistohistoriansa vuoksi ole vielä suuria puistopuita, mutta ahkeran istutustyön tuloksena tulevaisuudessa niistä voidaan nauttia. Suuret puut luovat ympäristöön viihtyisyyttä, mikä houkuttelee niin asukkaita kuin turistejakin kaupunkiin. Puunpäivän istutustapahtumaan osallistuu vaihtelevasti päiväkodin tai koulun lapsia, kaupunginpuutarhuri ja puistotyöntekijöitä, virkamiehiä ja poliitikkoja sekä jonkin yhdistyksen edustajia.

Viherrakentaminen on yksi harvoista ammattialoista, joka näkyy konkreettisesti silmään kaupunkiympäristössä. Vaikka se ei olekaan lakisääteinen asia, sillä on hyvin merkittävä osuus ihmisten hyvinvointiin. Vanhat valokuvat paljastavat hätkähdyttävästi miltä ympäristö näyttäisi ilman kasvillisuutta.(kuva 7) (kuva 8)

Suomen akatemian rahoittama projekti kaupungin viheralueista ja ihmisten hyvinvoinnista valaisee, miten tärkeässä tehtävässä asuinalueen luontomielipaikat toimivat stressin ja mielialan säätelyn tukena. (Korpela, Silvennoinen, Tyrväinen, Ylen,)

Vihervyöhykkeiden suunnittelu jo kaavoitusvaiheessa mahdollistaa pyöräily- ja jalankulkureittien jatkuvuuden läpi asutusalueiden. Kaunis ympäristö koulu- ja työmatkojen varrella lisää asukkaiden viihtyvyyttä ja kaupungin vetovoimaisuutta. Vapaa-ajan ulkoilureitit niin joen varrella (kuva 58) kuin metsissä tuovat vaihtelua kaupunkiympäristöön. Raisionjoen ulkoilureitin kehittäminen mahdollistaa laajan liikkumisen muihin ympäristökuntiin. Kesäkahvila joen varressa toisi virkistävää vaihtelua alueen asukkaille.

Kuva 58. Raision jokilaakso E8 moottoritiltä. (Google maps)

6.8. Venesatama

Venesatama on jo itsessään mielenkiintoinen ympäristö, jossa on vilkasta toimintaa keväästä syksyyn. Sataman palvelut ovat lisääntyneet viime vuosina uusien yritysten tullessa alueelle. Rannassa toimii yksi laivaravintola ja kahvila.

Venesataman rantaa kiertävä kallio olisi oivallinen paikka ravintoloille ja kahviloille, joiden terasseilta voisi seurata niin telakan kuin venesataman tapahtumia. (kuva 59)

Kuva 59. Kaunis kalliorinne tarjoaa loistavan paikan rantaravintoloille. (Google maps)

Raisionlahden ympäri kulkevan kevyenliikenteen väylän yhdistäminen turvalisesti Hahdenniemen satamaan on ensiarvoisen tärkeää. Pelkkä suojatie ei takaa Raisionlahdentien ja rautatien turvallista ylittämistä. (kuva 60)

Kuva 60. Raisionlahdentien ylittävä suojatie venesatamaan. (Google maps)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

7.1. Kasvillisuus

Raision edullinen sijainti 1b-kasvuvyöhykkeellä antaa mahdollisuuden eksoottisemmillekin kasveille. (liite 1) Tarkoitus on, että tulevaisuudessa kaupunkikuvassa näkyy entistä enemmän kasvillisuuden monimuotoisuus. (Tuominen

2014, haastattelu 16.3.2014.) Tällä hetkellä Raision alueella on mm. 106 kpl magnoliaa, 12 eri lajia ja lajiketta, sisältäen asukkaiden istuttamat lahja magnoliat. Tulevaisuus näyttää, kuinka hyvin ne tulevat menestymään, alku on kuitenkin lupaava.

Ajatus kaupunkiarboretumista, jolloin kokoelma erilaisia puuvartisia kasveja ei sijaitse pelkästään rajoitetulla alueella, vaan ne istutetaan eri puolille kaupunkia, on erittäin käyttökelpoinen. Istuttamalla viheralueille runsaasti erikoisia kasveja, saadaan niistä alueista mielenkiintoisia ja vaihtelevia. Silloin viheralueet houkuttelevat myös vierailijoita paikkakunnalle. Edellytyksenä on, että niistä informoidaan tiedotusvälineissä. Luultavasti käytännöllisin ratkaisu olisi nimetä puistot ja kasvillisuus QR-koodilla, jolloin kaikki älypuhelimien käyttäjät saisivat helposti tietoa paikasta ja kasvillisuudesta. Koodin yhteyteen voisi linkittää mm. kasvillisuuden, puisto- ja ulkoilureitistöt sekä leikkipaikat. (QR-koodi 2015) Puistojen tunnettavuutta voitaisiin myös lisätä laittamalla kuhunkin puistoon nimikyltit.

Teemapuistoihin voitaisiin koota tietynlaisia kasveja, kuten kirsikkalehto, vaahtera- tai köynnösmetsä olisivat mielenkiintoisia kokonaisuuksia. Alppiruusu-puisto on saavuttanut tunnettavuutta kaupungin ulkopuolellakin, joten sen laajentaminen olisi helppohoitaisuutensa vuoksi suositeltavaa. Ylhäistenpuiston metsäpuutarha ydinkeskustan tuntumassa on mahdollista tehdä osittain esteettömäksi, jolloin se tarjoaa ainutlaatuisen viherkeitaan myös liikuntarajoitteisille.

7.2. Kukkiva kaupunki

Kymmenen vuoden ajan kaupungin viheralueille on istutettu vuosittain noin 20-30 000 kukkasipulia, pääasiassa narsisseja ja pikkusipuleita. Niillä saadaan suhteellisen edullista kukintaa ja näyttävyyttä kevääseen, jolloin luonto alkaa vasta viheriöimään. Työtä helpottaa kukkasipulien istutukseen kehitetyt työkalut. (Tuominen 2014, haastattelu 16.3.2014) Myönteistä julkisuutta voidaan saada lisäämällä sipulikukkia entisestään ja markkinoida Raisiota kevään kaupunkina magnolioiden ja sipulikukkien aikoihin.

Kaupungin sydän on tori ja sen ympäristö. Tiivis kaupunkirakentaminen ja harmaan sävyiset kerrostalot hallitsevat Raision keskustan ilmettä. Vastapainoksi keskusta tarvitsee runsaat kesäkukkaistutukset pehmentämään yleisilmettä. Valaisintolppiin sijoitetut amppelit nostavat kasvit ilkeivallan ulottumattomiin ja tuovat viihtyisyyttä kaupunkiympäristöön. Pimeänä vuodenaikana runsaat jouluvalot tuovat lämpöä ja tunnelmaa harmauteen.

Raision kaupungin viheralueet

Keskustaa voimakkaasti hallitseva Nesteen- ja Raisiontien risteys määrittelee monille ohikulkijoille mielikuvan koko Raisiosta. Rakentamalla risteysalueet huomiot herättäväksi saadaan ohikulkijoille pysyvä mielikuva viheristä kaupungista jossa panostetaan viihtyvyyteen.

7.3. Maiseman hoito

Kaupungin pääväylien ja tuloreittien varret ovat ensimmäisenä kulkijan silmissä. Niiden raivaukset ja maisemahakkuut antavat huolitellun kuvan kaupungista. Myös asuin- ja kokoojakatujen tienvarsien siistimiset vaikuttavat asukkaiden viihtyvyyteen. Raivattavilla alueilla pyritään tuomaan esille paikan luontainen piirre, esim. koivikko, mänty-kataja-saareke, kallioesiintymä, haavikko tai yksittäinen maisemapuu.

Ympäristöön voidaan luoda yllätyksellisyyttä esim. siirtolohkareiden, kookkaiden maisemapuiden, kallioseinämien tai vaikkapa Alppiruusu- tai mäkiköynnösten avulla. Myös taideteokset elävöittävät ja tuovat vaihtelua maisemaan.

Raision alueella on kunnostettu pieniä luonnonlammikoita, kuten Metsäaronkadun (kuva 61) ja Keskitiehen rajoittuva lammikko, joihin on istutettu koristelumpeita. Myös muita palolammikoita ja umpeenkasvaneita luonnonlammikoita voitaisiin kunnostaa virkistyskäyttöön. Vilkkaan Itäniityntien reuna olisi oiva paikka vesiaiheelle. Myös Tuulilantien palolammikko, Pasalanpuiston tai Metsälammenpuiston umpeen kasvaneet lammikot voitaisiin elvyttää vesiaiheiksi.

Kuva 61. Metsäaronkadun lammikko (Google maps)

Valtaojia voitaisiin maisemoida kosteikoiksi ja rakentaa kävelyreittejä niiden varten. Petäsmäenpuistoa halkova Kuuanoja tai Vetikonoja olisivat sopivia kohteita tällaiseen käyttöön.

Kuva 62. Raision kanjoni. (Auli-Maarit Meriläinen)

Vanha 220 metriä pitkä Raisio-tunneli on avattu vuonna 2012. (kuva 62) Massiivinen seinämä on itsessään jo hieno mutta se antaisi mahdollisuuden mittaavaan ympäristötaideteokseen liittämällä siihen viherrakentamista.

8 KEHITYSTARPEET

Rahaa oli runsaasti käytössä 70-80 -luvulla, mutta sen jälkeen määrärahat ovat pienentyneet. Kunnossapidon rahat eivät lisäänty samassa suhteessa hoidettavien alueiden kanssa. Työntekijöiden määrä vähenee ja hoitotöissä työskennellään pääasiassa yksin, jolloin nostot kuormittavat liiallisesti kehoa. Työntekijät huomioon ottava suunnittelu, tarkoituksenmukaisten koneiden tehokas käyttö, työergonomia, hoitotyötä helpottavat työmenetelmät ja riittävä henkilöstö ovat tärkeitä tekijöitä viheralueiden ylläpidossa.

Rahan vähentyessä myös puiden taimikokoa joudutaan pienentämään, jolloin ne ovat alttiimpia ilkeivallalle. Harvinaisempien kasvien käyttö on myös haastavaa, koska taimia on vaikea saada tai ne ovat liian pieniä yleisille alueille. Suuremmat yksilöt tulevat ulkomailta ja hinta on korkea. Ilmastollisesti kestävimmit taimet löytyvät todennäköisemmin Ruotsista, jonka taimitarjontaa on vielä vähän käytetty.

Uusia alueita suunniteltaessa ja rakennettaessa ihmiset vastustavat muutoksia. Usein rakennettavilta alueilta joudutaan poistamaan huonokuntoista, mutta joskus myös hyväkuntoista puustoa. Puuston kunto arvioidaan ja sitä tulee

pohtia myös vuosikymmeniä eteenpäin. Riippumatta puiden kaadon tarkoituksiperistä, vastustus on huomattavaa, joskus jopa vihamielistä. Uusista työkohteista tiedotetaan yleensä ympäristön asukkaita, mutta ilmoitukset ja alueiden rakentamisselvitykset paikallislehdissä tai Raision tiedotuslehdessä voisivat levittää tietoa laajemmalle. Myös myönteisistä tapahtumista, kuten kukinta-ajoista, kannattaa tiedottaa kaupungin asukkaille.

Töiden tekemistä ja työmenetelmiä tulee kehittää koko ajan. Kaikki raskaat työt ja rutiinitoimenpiteet on koneellistettava tai muutoin saatava vähemmän kuormittavaksi. Liikenneväylien viherkaistojen ja joidenkin kauempana sijaitsevien viheralueiden ruohonleikkaus sekä roskakorien tyhjennys on ulkoistettu. Myös leikkikenttien ruohonleikkaus hoitaa ulkopuolinen taho. Töiden ulkoistaminen antaa mahdollisuuden vähäiselle henkilöstölle keskittyä vaativampiin alueisiin.

LÄHTEET

- Alaranta, S. 2012. Alussa maa oli puli sitten tuli sipuli. Kaanaanmaa 1/2012. Kaanaan asuinalueen paikallislehti, 3. <http://www.sumu.fi/asiakkaat/kaanaan-maa/kaanaanmaa> 2012.pdf
- Ely-keskus.2015. E18 Turun kehätien parantaminen Raision kohdalla. Viitattu 17.1.2015. <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/e18-turun-kehatie-raision-keskustan-kohdalla>.
- Eteläisten puistoalueiden suunnitelma 1986. Raision kaupungin julkaisu. 1986.
- Hongiston taimisto 2015. Viitattu 16.1.2015 <http://www.hongistontaimisto.fi/>
- Kallion Konepaja Oy, 2015. Viitattu 16.1.2015. <http://kara.fi/fi/yritys-2/>
- Kaukora Oy, 2015. Viitattu 16.1.2015. <http://www.kaukora.fi/kaukora>
- Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen arkisto 1979-1996. Raision kaupungin julkaisuja 1979-1996.
- Kunnalliskertomukset 1969-1984 (Dd:1), 1985-1990 (Dd:2). Raision kaupunginvaltuuston ja -hallituksen arkisto.
- Konepaja Häkkinen Oy, 2015. Viitattu 16.1.2015. <http://www.konepajahakkinen.fi/>
- Koneporssi.com, 2014, Viitattu 16.1.2015. Multilift-vaihtolavalaitteita 60v.,26.8.2009 <http://www.koneporssi.com/uutiset/multilift-vaihtolavalaitteita-60-vuotta/>
- Koivisto, A. 2011. Raisio tiedottaa 2011 5 (1), 2. www.raisio.fi/.../Raisio%20Tiedottaa%20-lehti%201-2011.pdf
- Koivisto, A., Viertola, K. 2014. Raision kaupungin neljä vuosikymmentä. Raision kaupungin 40-vuotisjuhlavuoden juhlavaltuuston kokous. Raision kaupungintalon valtuustosalin, 20.1.2014. Raision kaupunki. Valokuvaesityksen kuvatekstit.
- Korpela, K., Silvennoinen, H., Tyrväinen, L., Ylen, M. Kaupungin viheralueet ja ihmisen hyvinvointi. Suomen Akatemian rahoittama projekti no 211031. <http://www.favoriteplace.info/>
- Koskensalo. T. 2013. Oravien terhoätköistä nousee tammimetsä. Rannikkoseutu 25.1.2013. <http://www.rannikkoseutu.fi/Uutiset/1194790950411/artikkeli/oravien+terhokatkoista+nousee+tammimetsa.html>

Raision kaupungin viheralueet

Liitola P. Raision puistotyönjohtaja ja 1. kaupunginpuutarhuri vuosina 1969-1994. Haastattelu 4.2.2014.

Martinex, 2015. Viitattu 16.1.2015. <http://www.martinex.fi/yritys/>

Meriläinen, A-M, 2014. Karmelinpuisto puhkeaa keväällä kukkaan. Raisio tiedottaa-lehti (5) 2, 15. Alppiruusu puhkeaa kukkaan kesäkuun alussa. Raisio tiedottaa-lehti (5) 3, 17. Raisiontien varrella 92 metriä kukintaa kevästä syksyyn. Raisio tiedottaa-lehti (5) 4, 13. Ystävyyspuisto levittäytyy kaupungintalon ympärille. Raisio tiedottaa-lehti (5) 5, 15. <http://issuu.com/raisio>

Narjus, R., Ins.tsto Koskela & Lehvonen, Yhdyskuntatutkimus Sivula & Co. 1967. Raision yleiskaava 1967.

Nurmi, R. Puistotyöntekijä 1973-2013. Raision kaupunki. Haastattelu 14.1.2014.

Punta, O. 2014. Työhön osaa ottava etumies 1977-1994, kaupunginpuutarhuri 1994-. Raision kaupunki. Haastattelu 28.2.2014

Punta, O. Muistiinpanot 1998-2012. Viheralueiden vuosikatsaus 1998, 1999, 2003, 2004, 2007, 2011, 2012. Raision kaupungin tekninen toimisto.

QR-Koodi 2015. Tietoa QR-koodista. <http://www.qr-koodit.fi/qr-koodi>

Raision kaupungin kunnallistekniset palvelut, Viheraluesuunnitelmat 1995-2015.

Raision kaupunki, Tekninen virasto, kaavoitusosasto, Asemakaavan selostus 6. kaup.osa Kuloinen/Pattermäki Korttelit: 661 (osa), 6062-6076. Raision kaupungin julkaisuja 1992.

Raision kaupunki, kaupunginvaltuusto, 1990. Raision yleiskaava, maankäyttö 2000. Raision kaupungin julkaisuja 3/1990.

Raision kaupunki, kaupunkisuunnittelutoimikunta, Raision yleiskaava maankäyttö 1975-1990. Raision kaupungin julkaisuja 1976.

Raision kaupunki 2015, Puistoja Raisiossa. http://www.raisio.fi/palvelut-a-o/asuminen-ja-rakentaminen/puistot-ja-viheralueet/puistoja-raisi-ossa/fi_FI/puistoja-raiossa/

Raision kaupunki 2015. Raision viheralueet ja leikkipaikat 2014. Exel-taulukko.

Raision kaupunki, Raisio tiedottaa 2/2014,15; 3/2014, 17; 4/2014,13; 5/2014,15. Raision kaupungin julkaisuja 2014.

Raision kaupungin viheralueet

Raision kaupunki 2015. Viitattu 17.1.2015. http://www.raisio.fi/palvelut-ao/liikunta-ja-ulkoilu/Liikuntapaikat/fi_FI/kerttulan-liikuntakeskus/

Raision kaupunki 2014. Viitattu 28.1.2015. http://www.raisio.fi/ajankoh-taista/2014_uutiset/fi_FI/metsapuutarhan-istutustalkoot/

Raisio (yritys), Wikipedia 2015 [http://fi.wikipedia.org/wiki/Raisio_\(yritys\)](http://fi.wikipedia.org/wiki/Raisio_(yritys))

Raision seurakunta 2015. Viitattu 17.1.2015. <http://www.raisioseura-kunta.fi/tapahtumapaikka/hautausmaa>

Rinne, T. 2014. Tuorlan puistoalueen lehmukset. Hämeen ammattikorkea-koulu. Maisemasuunnitelun koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Saari, R. 2010 Samuel Porsanger. Helsingin Sanomat. Viitattu 16.1.2015. <http://www.hs.fi/muistot/a1364355266361>

Siirtola, O. 2012. Ryhmäpuutarhan kuulumisia. Kaanaanmaa 1/2012. Kaanaan asuinalueen paikallislehti, 3. http://www.sumu.fi/asiakkaat/kaanaanmaa/kaanaanmaa_2012.pdf

Suomen asuntomessut 2015. <http://www.asuntomessut.fi/menneet-messut/raisio-1997>

Tahvonen, R. 2014. MTT puutarhatuotanto, Suomen puutarhatuotanto muuttuvassa ilmastossa 2014. Kesäluentopäivät Salossa 28-29.8.2014. Salo. Kaupunginpuutarhurien seura Ry. Jaettu moniste.

Tuominen, M. 2014. Raision kaupungin viheraluesuunnittelija. 1992-. Haastattelu 16.3.2014.

Tuomolan kalmisto 2015. http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/mjreki/read/asp/r_kohde_det1.aspx?KOHDE_ID=423010030

Uusitalo, K., Raisio maiseman yleissuunnitelma. 1988. Raision kaupungin julkaisuja 1/1989.

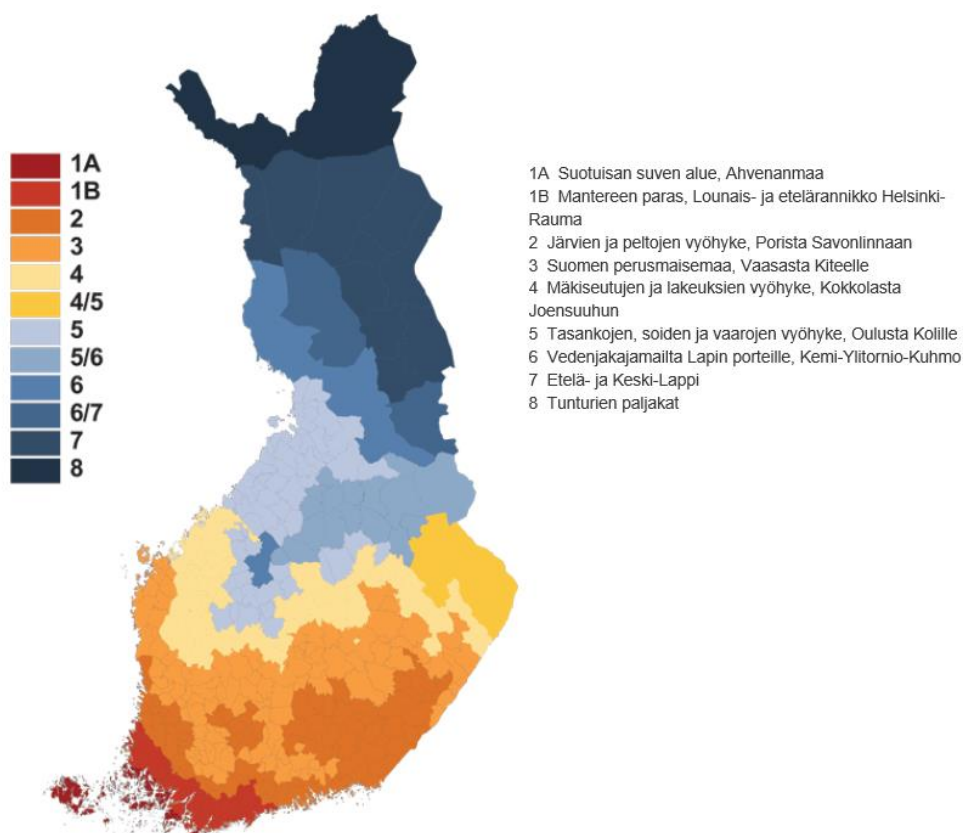
LIITTEET

9.1. Kasvuvyöhykkeet Suomessa

Lähde : Ilmatieteenlaitos, <http://ilmatieteenlaitos.fi/kasvuvyohykkeet>

Vyöhykejako perustuu kasvukauden pituuteen, tehoisan lämpötilan summaan sekä talviolosuhteisiin. Ns. normipakkanen vaikuttaa talviolosuhteisiimme. Se lasketaan keskiarvona kolmesta kylmimmästä lämpötilan vuorokausiminimistä 30 vuoden ajalta.

Kasvien menestymiseen vaikuttaa myös se, missä vaiheessa kasvukautta routa sulaa. Roudan haittoja voidaan torjua puiden juurille asetetuilla katteilla.

9.2. Viheralueiden hoitoluokitus, rakennetut viheralueet

Viherympäristöliiton julkaisu 2007

A1 Edustusviheralue

Edustusviheralueet ovat tärkeiden julkisten rakennusten pihoja, keskeisiä kaupunkipuistoja tai –aukioita tai niiden osia. Edustusviheralueita katsellaan tai kulutus on ohjattu kestäville pointamateriaaleille. Edustusviheralueet rakennetaan ja ylläpidetään erittäin korkeatasoisesti. Rakenteita on runsaasti. Kaikki materiaalit ovat korkealuokkaisia.

Edustusviheralueet pidetään jatkuvasti edustavina ja erittäin hyvässä kunnossa.

A2 Käyttöviheralueet

Käyttöviheralueet ovat kaupunkipuistoja ja –aukioita, leikkipuistoja, liikenneviheralueita keskusta-alueilla sekä liikuntaan ja toimintaan tarkoitettuja viheralueita. Käyttöviheralueet ovat viihtyisiä, turvallisia ja toimivia käyttöympäristöjä, jotka rakennetaan alueen käytön ja toiminnan ehdoilla. Käyttöviheralueet on tarkoitettu esimerkiksi oleskeluun, leikkiin ja pienimuotoiseen pelaamiseen. Käyttöviheralueilla on yleensä runsaasti istutettua puu- ja pensaskasvillisuutta sekä nurmialueita. Paikoitellen on korkeatasoisia rakenteita. Viheralueille kohdistuu käytöstä johtuvaa kulutusta.

A3 Käyttö- ja suojaviheralueet

Käyttö- ja suojaviheralueet ovat laajoja rakennetun ja luonnonympäristön välimaastoon sijoittuvia puistoja, puistomaisesti rakennettuja suojavyöhykkeitä tai niiden osa-alueita, kiinteistöjen piha-alueiden luonnonmukaisemmin hoidettavia osia, liikenneviheralueita sekä katuviheralueita ydinkeskustan ulkopuolella. Alueella on puistomainen ilme. Viheralueen kasvillisuus muodostuu istutetusta ja luonnonkasvillisuudesta sekä niittymäisistä nurmialueista. Rakenteita on niukasti. Aluetta käytetään ulkoiluun, oleskeluun, liikuntaan ja pelaamiseen. Katuviheralueet ydinkeskustan ulkopuolella ovat yleensä käyttö- ja suojaviheralueita.

9.3. Väärinpuiston kasviluettelo

HAVUT

Chamaecyparis nootkatensis / nutkansypressi, 1kpl

Chamaecyparis pisifera / hernesypressi, 1kpl

Microbiota decussata / tuivio, 73kpl

Thuja standishii / japanintuija, 1kpl

Tsuga canadensis / kanadanhemlokki, 1kpl

Tsuga diversifolia / japaninhemlokki, 1kpl

Tsuga mertensiana / vuorihemlokki, 1kpl

KUKKAPUUT

Celtis occidentalis / amerikankeltis, 1kpl

Cladrastis kentukea / lakkipuu, 1kpl

Crataegus laevigata / pyöröliuskaorapihlaja, 1kpl

Crataegus phaenopyrum / orapihlaja, 1kpl

Maackia amurensis / maakkia, 1kpl

Malus toringo / japaninmarjaomenapuu, 1kpl

Prunus Accolade / koristekirsikka, 1kpl

Prunus x goudouinii Schnee / tarhakirsikka, 1kpl

Prunus nipponica var. *kurilensis* / kuriilienkirsikka, 1kpl

Prunus sargentii Rosensky / rusokirsikka, 2kpl

Prunus serrula / hohdekirsikka, 1kpl

Prunus x yedoensis / tokionkirsikka, 1kpl

Sorbus gonggashanica / pihlaja, 1kpl

Sorbus sargentiana / pihlaja, 1kpl

Stewartia koreana / valekamelia, 1kpl

PENSAAT

Amelanchier x grandiflora Robin Hill / tuomipihlaja, 1kpl

Buddleja davidii Sky Blue / syyssyrikkä, 9kpl

Calycanthus floridus / kalukkipensas, 9kpl

Cornus alternifolia / lännenpagodikanukka, 1kpl

Cornus kousa / aasiankukkakanukka, 1kpl

Clethra alnifolia Ruby Spice / valkokletra, 9kpl

Cytisus glaber / kultavihma, 3kpl

Deutzia amurensis / pikkunietospensas, 9kpl

Euonymus planipes / kirsikkasorvarinpensas, 2kpl

Exochorda racemosa the Bride / helmipensas, 2kpl

Exochorda racemosa Niagara / pikkuhelmipensas, 9kpl

Forsythia Maluch / pikkuonnenpensas, 45kpl

Fothergilla major Velho / höyhenpensas, 10kpl

Hydrangea aspera / samettihortensia, 3kpl

Hydrangea paniculata Levana / syyshortensia, 4kpl

Hydrangea paniculata Mustila / mustilanhortensia, 12kpl

Hydrangea paniculata Praecox / kuutamohortensia, 8kpl

Hydrangea paniculata Silver Dollar / syyshortensia, 4kpl

Hydrangea quercifolia / tammihortensia, 3kpl

Hydrangea serrata Bluebird / hortensia, 9kpl

Hypericum kalmianum / kalminpensaskuisma, 14kpl
Jamesia americana / jamesia, 6kpl
Kerria japonica / kerria, 9kpl
Liriodendron tulipifera / lännentulppaanipuu, 1kpl
Magnolia kobus Vanha Rouva / japaninmagnolia, 1kpl
Magnolia kobus Pink Kobus / japaninmagnolia, 1kpl
Magnolia salicifolia / pajunlehtimagnolia, 1kpl
Malus toringo var sargentii / marjaomenapensas, 4kpl
Malus toringo var sargentii Susanna / marjaomenapensas, 4kpl
Neillia sinensis / neillia, 9kpl
Philadelphus x lemongi / pikkujasmike, 5kpl
Prunus triloba Rosenmund / ruusumanteli, 9kpl (pensas, ei rungollinen)
Prunus tomentosa / nukkakirsikka, 6kpl
Rhododendron canadense / kanadanatsalea, 12kpl
Rhododendron Kullannuppu / gentinatsalea, 3kpl
Rhododendron x Mandarin Lights / revontuliatsalea, 3kpl
Rhododendron x Northern Hi-Lights / revontuliatsalea, 6kpl
Rhododendron schlippenbachii / kuningasatsalea, 11kpl
Rosa x pimpinellifolia Fruhlinsgold / pimpinellifolia -hybridi, 2kpl
Rhus typhina Tiger Eyes / samettisumakki, 9kpl
Spiraea miyabei / reunusangervo, 9kpl
Spiraea nipponica Halwar's Silver / piianangervo, 11kpl
Spiraea trilobata / siperianvirpiangervo, 7kpl
Spiraea x vanhouttei / kinosangervo, 4kpl
SALS / Syringa Andenken an Ludwig Späth / jalosyreeni, 4kpl
Syringa x chinensis Alba / kiinansyreeni, 2kpl
Syringa x chinensis Bicolor / kiinansyreeni, 6kpl
Syringa x chinensis Saugeana / kiinansyreeni, 6kpl
Syringa microphylla Suberba / pikkulehtisyreeni, 6kpl
Syringa patula / samettisyreeni, 4kpl (luonnonlaji)
Syringa Primrose / jalosyreeni, 4kpl
Syringa reticulata / likusterisyreeni, 1kpl
Syringa Schöne von Moskau / jalosyreeni, 4kpl

PERENNAT

Geranium macrorrhizum / tuoksukurjenpolvi, 140kpl
Hosta sieboldiana Elegans / komeasinikuunilja 25kpl
Matteuccia struthiopteris / kotkansiipisaniainen, 30kpl

SIPULIKUKAT

Allium moly / keltalaukka, 800kpl
Chionodoxa luciliae / isokevättähti, 3075kpl
Corydalis solida / pystykiurunkannus, 800kpl
Narcissus Ice Follies / torvinarsissi, 425kpl
Scilla siberica Alba / idänsinililja, 3300kpl
Scilla siberica / idänsinililja, 3000kpl
Tulipa tarda / parvitulppaani, 840kpl